

**BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**SINIRDA (BORDERLINE) KİŞİLİK ÖRGÜTLENMESİNDE İLİŞKİ VE
PARTNER OBSESYONLARININ NESNE İLİŞKİLERİ
PERSPEKTİFİNDEN İNCELENMESİ**

HAZIRLAYAN

İPEK SELİN GÜNHAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI

DR. ÖĞR. ÜYESİ BURÇİN AKIN SARI

ANKARA - 2021

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Tarih: 01/09/2021

Öğrencinin Adı, Soyadı: İpek Selin Günhan

Öğrencinin Numarası: 21910364

Anabilim Dalı: Psikoloji Anabilim Dalı

Programı: Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı

Danışmanın Unvanı/Adı, Soyadı: Dr. Öğr. Üyesi Burçin Akın Sarı

Tez Başlığı: Sınırdaki (Borderline) Kişilik Örgütlenmesinde İlişki ve Partner Obsesyonlarının Nesne İlişkileri Perspektifinden İncelenmesi

Yukarıda başlığı belirtilen Yüksek Lisans tez çalışmamın; Giriş, Ana Bölümler ve Sonuç Bölümünden oluşan, toplam 45 sayfalık kısmına ilişkin, 01/09/2021 tarihinde tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %1'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Kaynakça hariç
2. Alıntılar hariç
3. Beş (5) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

“Başkent Üniversitesi Enstitüleri Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Usul ve Esaslarını” inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Öğrenci İmzası:

ONAY

Tarih: 01/09/2021

Öğrenci Danışmanı Unvan, Ad, Soyad, İmza:

Dr. Öğr. Üyesi Burçin Akın Sarı

TEŞEKKÜR

Başta bana, zaman geçtikçe mesleki duruşuma da güvenen, inandığım ve istediğim yolda gönlümce ve özgürce yürüyebilmem için bana her türlü desteği, ilgiyi ve kaynağı sunan sevgili anne ve babama,

Bana süreç boyunca anlayış, saygı, destek, güler yüz, samimiyet ve tolerans ile yaklaşan, tez sürecimi değerli bir öğrenme yolculuğuna ve mesleki gelişime çeviren sayın tez danışmanım, sevgili hocam Burçin Akın Sarı'ya,

Nesne İlişkileri ile tanışmama ve bu bakışı incelikleri ile öğrenmeme vesile olan, psikoterapist kimliği ile bana hem örnek hem ilham olan saygıdeğer hocam Doğan Şahin'e,

Yeni mezun, genç bir psikolog iken beni görüp duyan, klinik psikolog olma yolculuğumun başlamasına vesile olan, tez jürimde de desteğini yanımda bulduğum saygıdeğer hocam Okan Cem Çırakoğlu'na,

Tez sürecime değerli vaktini ayıran, bana bilgilerini, tecrübe ve katkılarını aktaran ve kendisinin yer aldığı tez jürisinden geçebildiğim için gurur duyacağım saygıdeğer hocam Müjgan İnözü Mermerkaya'ya,

Yalnızca yüksek lisans tez sürecim boyunca değil, üniversitenin ilk senesinden itibaren manevi desteğini, dostluğunu ve yardımını bir an olsun yanımdan esirgemeyen, her derdime koşan, aynı zamanda motivasyon koçum da olan sevgili arkadaşım Ziya İmamoğlu'na,

Yardıma ihtiyacım olduğunda vakti olmasa da vakit yaratan, bilgi ve tecrübelerini aktaran, sorularıma samimiyetle yaklaşan, bireysellik girdabında boğulan mesleki camiamızda ıslıl ıslıl parlayan sevgili arkadaşım Cemre Karaarslan'a,

Lisansta yollarımızın kesiştiği günden beri değerli fikirlerini, bilgisini, tecrübelerini ve öngörülerini benimle bir abla sıcaklığı ile paylaşan sevgili arkadaşım Ecem Yılmaz'a,

Başım sıkıştığında yanı başımda bulduğum, tezime devam etme gücünü kendimde bulmamı sağlayan sevgili arkadaşım Cansu Eminoğlu'na,

Tez sürecimde en zorlandığım anlarda bana destek olup değerli fikir, öneri ve katkılarını sunan, Başkent Üniversitesindeki yüksek lisans serüvenimde bana ilk günden beri dost olan sevgili arkadaşım Aykutan Borklu'ye,

Başkent Üniversitesinde beni bir aile sıcaklığı ile karşılayan, tez sürecime değerli katkılarını sunan saygıdeğer hocalarım Esra Güven ve Elvin Doğutepe'ye,

Tez sürecimde manevi desteğini yanımda hissettiğim, yalnızca psikoterapist kimliğime katkı sağlamakla kalmayıp kişisel yolculuğuma da eşlik eden değerli hocam ve süpervizörüm Didem Sevük'e,

Klinik psikolog olma yolculuğumun başlamasını sağlayan, bana bilgi ve tecrübelerini aktararak gelişimime vesile olan, psikoterapistliğin mesleki bir kimlikten, klinik psikologluğun bir diplomadan çok daha fazlası olduğunu anlamama vesile olan tüm hocalarıma ve meslektaşlarıma,

Ve beni ben yapan herkese teşekkür ederim.

ÖZET

GÜNHAN, İpek Selin. Sınırdaki (Borderline) Kişilik Örgütlenmesinde İlişki ve Partner Obsesyonlarının Nesne İlişkileri Perspektifinden İncelenmesi. Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı, 2021.

Bu çalışmanın temel amacı sınırdaki kişilik örgütlenmesindeki ilişki ve partner obsesyonlarının Nesne İlişkileri perspektifinden incelenmesidir. Bu doğrultuda yabancılaşma, benmerkezcilik, sosyal yetersizlik ve güvensiz bağlanma gibi nesne ilişkileri niteliklerinin ve ayrılık kaygısının sınırdaki kişilik örgütlenmesinde ilişki ve partner obsesyonları üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Araştırmanın örneklemini 18 yaş üzerinde olup mevcut bir ilişkisi olan 419 kadın katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak Borderline Kişilik Envanteri, Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği, Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirti Ölçeği, Bell Nesne İlişkileri Ölçeği ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Anketi kullanılmıştır. Veri seti araştırma sorularına ve hipotezlerine uygun olarak SPSS Programı ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre sınırdaki kişilik örgütlenmesinde ilişki obsesyonlarını yabancılaşmanın, güvensiz bağlanmanın ve benmerkezciliğin; partner obsesyonlarını ise yabancılaşmanın ve benmerkezciliğin yordadığı görülmüştür. Çalışmanın sınırdaki kişiliğin ilişkisel doğasına ve ilişkisel obsesyonların klinik görünümüne ilişkin önemli veriler sunduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınırdaki kişilik örgütlenmesi, ilişki/partner obsesyonu, nesne ilişkileri, ayrılık kaygısı

ABSTRACT

GÜNHAN, İpek Selin. Investigation of Relationship and Partner-Centered Obsessions in Borderline Personality Organization in an Object Relations Perspective. Başkent University, Institute of Social Sciences, Master's Degree in Clinical Psychology, 2021.

In this study, relationship and partner-centered obsessions in borderline personality organization were investigated. In this direction, the nature of object relations such as alienation, egocentrism, social inadequacy and insecure attachment, and separation anxiety on the relationship and partner-centered obsessions in borderline personality organization were examined. The sample of the study consists of 419 female participants over the age of 18 who are in a relationship. Borderline Personality Inventory, Relationship Obsessive-Compulsive Inventory, Partner-Related Obsessive-Compulsive Inventory, Bell Object Relations Scale and Adult Separation Anxiety Questionnaire were used as data collection tools in the study. The data set was analyzed by the SPSS Program in accordance with the research questions and hypotheses. According to the results; alienation, insecure attachment and egocentrism were the predictors of the relationship obsessions while egocentrism and alienation are the predictors of the partner obsessions in borderline personality organization. The study provides important information regarding the relational nature of borderline personality and the clinical appearance of relational obsessions.

Keywords: Borderline personality organization, relationship/partner-centered obsession, object relations, separation anxiety

ÖNSÖZ

Sınırdaki kişilik örgütlenmesi Nesne İlişkileri alan yazınında kendilik ve nesne temsillerinin bütünleştirilemediği, nevrotik ile psikotik kişilik örgütlenmeleri arasında bulunan bir kişilik örgütlenmesi olarak ele alınmaktadır (Kernberg, 1984). Kernberg (1967) tarafından detaylıca ele alınmaya başlanan sınırdaki kişilik örgütlenmesi içerisinde narsisistik, şizoid, şizotipal kişilik yapılanmalarını da barındıran (Kernberg, 1985) geniş bir kişilik örgütlenmesi yelpazesi olarak tanımlanmaktadır (Faraji, 2020). Sınırdaki kişilik örgütlenmesinin ana unsuru olan kendiliğe ve nesneye ilişkin çeşitli temsillerinin bir araya gelememesi durumu kişilerin kendilerini ve nesneyi bir bütün olarak algılayabilmelerini engellemektedir (Kernberg, 1984). Sınırdaki kişilik örgütlenmesine sahip bireyler bölme (splitting) mekanizmasından kaynaklı olarak hem kendilerini hem de nesneleri farklı zamanlarda tamamen iyi veya tamamen kötü olarak algılamakta, bu durum hem kendilik hem de nesne algılarını etkileyerek (Kernberg, 1984) kişilerin sosyal ilişkilerinin gidişatını değiştirmektedir. Sınırdaki kişilik bozukluğu tanısı almış kişilerle yapılan çeşitli çalışmalar sınırdaki kişilik bozukluğu ile ilişkisel bozukluklar arasında ilişki bulmuş olup (örn., Daley ve ark., 2000) kişiler arası ilişkilerde yaşanan bozulmaların sınırdaki kişilik bozukluğu için bir “fenotip” olduğuna işaret etmektedir (Gunderson, 2007). Sınırdaki kişilik bozukluğu ile obsesif-kompulsif belirtilerin doğaları gereği bağlantılı olduğu ve bu belirtilerin kişiler arası ilişkilerde düşük içgörü kapasitesi, direnç ve obsesif kontrol olarak gözlemlendiği bilgisi de alan yazında mevcuttur (Bellino ve ark., 2011; Grinberg, 1966; Salzman 1968). Mevcut çalışma, alan yazındaki veriler ve sınırdaki kişilik örgütlenmesinin ilişkisel doğası göz önünde bulundurulduğunda sınırdaki kişilik örgütlenmesine sahip bireylerin romantik ilişkilere ve partnerlerine yönelik obsesyonel düşüncelerini Nesne İlişkileri Kuramı perspektifinden incelemeyi amaçlamaktadır.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Nesne İlişkileri Kuramı	1
1.2. Sınırdaki Kişilik Örgütlenmesi	4
1.3. Nesne İlişkilerinin Niteliği.....	7
1.3.1. Yabancılaşma.....	7
1.3.2. Güvensiz bağlanma	8
1.3.3. Benmerkezcilik (Egosentrizm)	9
1.3.4. Sosyal yetersizlik	10
1.4. Ayrılık Kaygısı	11
1.5. Obsesyonlar	12
1.6. İlişki ve Partner Obsesyonları	14
1.7. Tezin Amacı.....	17
1.8. Tezin Önemi	17
1.9. Hipotezler	17
1.9.1. Araştırma soruları.....	18
1.9.2. Hipotezler	18
2. YÖNTEM.....	19
2.1. Örneklem	19
2.2. Veri Toplama Araçları	21
2.2.1. Demografik Bilgi Formu.....	21
2.2.2. Borderline Kişilik Envanteri	21

2.2.3.	Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği	22
2.2.4.	Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirti Ölçeği	23
2.2.5.	Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği	23
2.2.6.	Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Anketi	24
2.3.	İşlem	24
2.4.	Veri Analizi.....	24
3.	BULGULAR	25
3.1.	Verilerin İstatistiksel Analize Uygunluğunun İncelenmesi.....	25
3.2.	Çalışmanın Değişkenleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi.....	25
3.3.	İlişki Obsesyonunu Yordayan Değişkenlerin Belirlenmesi.....	28
3.4.	Partner Obsesyonunu Yordayan Değişkenlerin Belirlenmesi	29
4.	TARTIŞMA	31
4.1.	Araştırmanın Sınırlılıkları ve Öneriler.....	40
4.2.	Klinik Çıkarımlar	41
5.	SONUÇ	43
	KAYNAKÇA	44

EKLER

EK 1: DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

EK 2: BORDERLINE KİŞİLİK ENVANTERİ

**EK 3: ROMANTİK İLİŞKİ OBSESYON VE KOMPULSİYONLARI
ÖLÇEĞİ**

EK 4: PARTNERE İLİŞKİN OBSESİF-KOMPULSİF BELİRTİ ÖLÇEĞİ

EK 5: BELL NESNE İLİŞKİLERİ ÖLÇEĞİ

EK 6: YETİŞKİN AYRILMA ANKSİYETESİ ANKETİ

EK 7: BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

EK 8: ETİK KURUL ONAYI

TABLÖLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Çalışmanın Örneklemine İlişkin Sosyodemografik Değişkenlerin Sıklık ve Yüzdelik Değerleri.....	19
Tablo 2. Ölçekler Arası Korelasyon Analizleri.....	27
Tablo 3. İlişki Obsesyonu Adımsal Regresyon Analizi Sonuçları....	29
Tablo 4. Partner Obsesyonu Adımsal Regresyon Analizi Sonuçları	30

1. GİRİŞ

1.1. Nesne İlişkileri Kuramı

Psikanalitik Kuramların başlıcalarından olan Nesne İlişkileri Kuramı, erken dönem nesne ilişkilerinin ruhsal yapılanmanın gelişimini etkileyişi, bilinç dışı çatışmaları ortaya çıkarışı ve içselleştirilen erken dönem nesne ilişkilerinin bireyin yaşamında hangi şekillerde tezahür ettiği üzerinde durmaktadır (Kernberg, 2005). Nesne İlişkileri Kuramı Melanie Klein'in çalışmaları ile isim kazanmış olsa da nesne kavramının Psikanalitik Kuram'da kullanımı daha eskilere dayanmaktadır. Nesne kavramı ilk kez Sigmund Freud tarafından Dürtü Kuramı açıklanırken kullanılmıştır (Freud, 1905). Dürtü Kuramı'na göre organizmada meydana gelen bir uyarılmaya karşın organizma bu dürtüyü doyuma ulaştırmak amacı ile bir nesneye yönelmekte ve bu nesnenin seçimi dürtünün doyum amacına uygun olmaktadır. Freud ilerleyen çalışmalarında erken dönem nesne ilişkilerinin gelişimsel dönemdeki etkilerini daha derin bir kavrayışla incelemektedir. Narsisizm olgusunu erken dönem nesne ilişkileri ile ilişkilendirerek açıklayan Freud (1914) üst benlik (süperego) kavramını ise fallik (ödüpal) dönemdeki çocuk tarafından içselleştirilmiş bir ebeveyn sesi olarak ele almakta ve üst benliğin dürtü ertelenmesi ve düzenlenmesindeki rolünü açıklarken üst benlik gelişiminde nesne ilişkilerinin etkisini vurgulamaktadır (Freud, 1923).

Nesne İlişkileri Kuramı'na öncülük eden Freud'un ardından çeşitli psikanalistler kurama katkı sağlayarak derinlik kazandırmışlardır. Freud'un başta sadece "nesne" olarak ifade ettiği libidinal nesnelere zaman içinde kuramın genişlemesi ile saldırgan (agresif) nesneler de eklense de (Greenberg ve Mitchell, 1983) nesne kavramı Freud sonrası dönemlerde psikanalistler tarafından Dürtü Kuramı'nın kapsamı dışında da ele alınmaya başlanmıştır. Böylelikle nesne salt dürtülerin doyurulması için kullanılan bir hedefi ifade etmekten çıkmıştır (Mitchell, 1981). İçselleştirilmiş nesneleri ele alan ilk psikanalist Freud'un kendisi olsa da terimin ilk kavramsal kullanımına Klein'in psikanalitik çalışmalarında rastlanmaktadır (Klein, 1930). Dürtülerin ve nesnelerin doğası ile ilgili olarak Freud'dan daha farklı görüşlere sahip olan Klein, Dürtü Kuramı'ndan İlişkisel Kuram'a geçişin temel kuramcısı olarak anılmaktadır (Greenberg ve Mitchell, 1983).

Klein içsel nesneler kavramını ele alırken Psikanalitik Kuram'a yeni bir perspektif kazandırmaktadır. Freud'un salt dürtü odaklı içsel nesneler kavramı Klein'in kuramında

bebeğin ruhsal dünyasından bağımsız şekilde ele alınamamaktadır (Klein, 1932). Klein'a göre bebeklerin ruhsal yaşamları anne karnında başlamakta ve bebekler dış dünyada var olan gerçek nesnelerden bağımsız, içselleştirilmiş çeşitli nesne imgeleri ile dünyaya gelip bunları dış dünya ile etkileşim yolu ile geliştirmektedirler (Klein, 1930). Bu içsel nesne imgelerini açıklarken Klein dürtülere ve bunların doyurulması için gerekli olan nesnelere duyulan arzuya değinmektedir (Isaacs, 1943). Klein'a göre dürtüler, arzu temelli doğaları gereği dış dünyanın önsel (a priori) imgelerini içlerinde barındırmaktadırlar. Doğum sonrası dönemde bu dürtülerin doyumları sevgi veya yıkım aracılığı ile nesneler üzerinden gerçekleşmektedir (Mitchell, 1981). Doğumunun ardından gerçek nesnelerle karşılaşan bebeğin sevgi ve nefret barındıran dürtüleri bu gerçek nesnelere yönelerek bebeğin gelecek deneyimleri için bir temel oluşturmaktadır. Bu dürtülerin yöneldiği ilk gerçek nesnelerden biri ise annedir (Klein, 1957).

Klein'a göre bebekler kaygı ve endişe duyabilmekte ve dünyaya bu kaygı ve endişeye karşı ilkel savunma mekanizmaları kullanma kapasitesine sahip bir benlik (ego) mekanizması ile gelmektedirler (Kernberg, 2005). Doğumunun ardından bebek bir yandan doğuştan getirdiği ölüm dürtüsü ile, bir yandan da dışsal gerçeklik ile başa çıkmaya çalışırken kaygı deneyimlemektedir (Klein, 1932). Bebeğin annesi ile temasını oluşturan ve beslenmesi için gerekli olan memeye yönelik ikircikli tutumu böylelikle ortaya çıkmaktadır. Benlik ikiye bölünerek (splitting) ölüm dürtüsü barındıran benlik parçası en yakın nesne olan memeye yansıtılmakta (projeksiyon), böylelikle kaygı ile dışsallaştırma yolu ile baş edilmeye çalışılmaktadır. Ancak meme bir yandan da bebeğin doyumunu sağlayan ideal bir nesne olmaya devam etmektedir. Dolayısıyla meme ile bebek arasında libidinal bir ilişki de eş zamanlı olarak kurulmaktadır (Klein, 1932).

Memeden yoksun kalan bebekte kötü, zulmedici meme imgesi aktive olurken bebek memeden doyum sağladığı zamanlarda bebeğin zihninde iyi meme imgesi aktifleşmektedir. Klein bu dönemi paranoid-şizoid dönem olarak tanımlamaktadır. İyi ve kötü meme temsilleri arasındaki ayrımı sağlayan bölme mekanizmasının etkisi ile bebek, anneyi bir bütün olarak algılayamamakta, dolayısıyla bebeğin anneye ilişkin nesne imgeleri zihninde dağınık bir halde bulunmaktadır (Habip, 2009). Bölme mekanizması bir yandan da iyi ve kötü nesne temsillerini birbirinden ayrı tutarak ideal nesnenin sürekliliğini sağlamak ve iyi ile kötünün iç içe girmesini engellemektedir. Böylece ideal anneden ayrıışmayan bebek ideal annenin kaybını ve bu kaybın ardından gelen yası deneyimlemek zorunda kalmamaktadır. Ancak memeden kesilen bebek, memenin yani nesnenin kaybının getirdiği yası tutarak memeyi iyi

veya kötü olarak değil, bir bütün olarak algılayabilmeye başlamaktadır. Bu sırada kendisi ile nesnenin farkını idrak etmeye başlayan bebek, annesinden ayrışmakta ve ayrılmaktadır. Depresif konum olarak adlandırılan bu dönemde bebek çifte değerliliği (ambivalans) algılayıp içselleştirmektedir. Böylelikle de benliğinin içine kalıcı bir iyi iç nesneyi oturtmayı başarmaktadır (Klein, 1957).

Anne ile ilişkilendirilen temasın nesnesi olan memenin bebek üzerindeki etkisini ele alan Klein meme ile kurulan ilişkinin niteliğinin bebeğin içsel nesne imgelerinin gelişiminde belirleyici rol oynadığını söylemektedir. Bebeğin var oluş kaygısını yansıttığı kötü meme ile kendisine doyum, yakınlık sağlayan iyi meme arasındaki ikircikli algısı yaşamının ilk dönemlerinde memeyi, dolayısıyla da anneyi bir bütün olarak algılayamamasına yol açmaktadır. Depresif pozisyonun ortaya çıkışı ile anneye dair nesne temsilleri bütünleşirken kendilik temsilleri de dolaylı yoldan birleşmektedir (Mitchell, 1981). Klein memeyi sadece doyum sağlayan bir araç olarak almanın ötesinde pek çok boyutu ile ele almaktadır. Meme bir nesne, kendilik ve ilişki temsilidir. Klein erken dönem yaşantıların ve anne-bebek ilişkisinin niteliğinin bebeğin ruhsal gelişimindeki önemini böylelikle vurgulamaktadır.

Klein'in ardından Fairbairn, Winnicott, Mahler, Jacobson, Kernberg gibi kuramcılar da Nesne İlişkisi Kuramı'na katkıda bulunmuşlardır. Bu kuramcılardan biri olan Kernberg kurama bütünlüklü ve kümülatif bir bakış açısı ile bakmaktadır (Mitchell, 1984). Kernberg Psikanalitik Kuram'ın belirsiz ve değişken bir tanı sınıflandırmasına sahip olduğunu düşünmüş, özellikle sınır durumların (borderline conditions) içerisinde en çok karmaşayı barındıran görüngü olduğunu gözlemlemiştir (Kernberg, 1985). Bu kavramsal kargaşanın ortaya çıkışını psikanalistlerin kısıtlı gözlemleri sonucunda veya karşı aktarımsal süreçlerini baz alarak tanı koymalarına bağlamış, kuramda sistemli tanısal bir kavrayışın sağlanmasına yönelik çalışmalar yapmıştır. Tanı koyabilmek için benliğin savunma mekanizmaları, benlik yapılanması ve niteliği, içselleştirilmiş nesne ilişkileri patolojileri, genetik ve davranışsal bulguları içeren kapsamlı bir analizin yapılması gerektiğini düşünmüştür (Christopher ve ark., 2001). Amerikan Psikiyatri Birliğinin geliştirdiği kişilik bozuklukları sınıflandırmasına karşı çıkmış, bu çeşit bir sınıflandırmanın bozukluklar arasındaki ayrımı yeterince gösteremediğini savunmuştur (Kernberg, 1984). Kernberg'in tanı sistemi kişilik patolojisini gelişimsel sürekliliği içeren geniş bir perspektiften ele almaktadır (Kernberg, 1985).

Kernberg de öncülleri gibi Dürtü Kuramı'nı insana dair sosyal bir bakış açısı ile ele almaktadır (Christopher ve ark., 2001). Kernberg'in özellikle Klein, Fairbairn, Mahler ve

Jacobson'ın çalışmalarından etkilendiği görülmektedir (Mitchell ve Black, 1995). Benlik Psikolojisinin gelişimsel bakış açısı ile Dürtü Kuramı'nı birleştirerek bu perspektifi Jacobson'un patolojik özdeşimlere yönelik fikirleri (1964) ve Klein ile Fairbairn'in görüşleri ile harmanlamaktadır. Bu kuramcıların görüşlerini kişilik patolojisini patoloji seviyesine göre konumlandıran bir tanı sistemi içerisine yerleştirmektedir (Palombo ve ark., 2009). Kernberg Nesne İlişkileri Kuramı'nı ruhsal yapıların kökenlerini, yapılanmalarını ve niteliklerini incelemek için bir çerçeve olarak görmektedir (Kernberg,1976).

1.2. Sınırdaki Kişilik Örgütlenmesi

Sınırdaki (borderline) kavramı ilk kez 19. yüzyıl sonu, 20. yüzyıl başlarında psikoz ve nevroz arasındaki hastaları tanımlamak için ortaya çıkmıştır (Schoenfeld, 1979). Sınırdaki kavramı Rosse (1890) ve Jones (1918) tarafından bir grup hastayı şizofreni ve nevroz hastalarından ayırmak amacı ile kullanılsa da kavramın ilk sistematik kullanımı Stern (1938)'e aittir. Stern sınırdaki örgütlenmeyi bir grup nevroz şeklinde tanımlamaktadır. Glover (1932), Zilboorg (1941) ve Bleuler (1955) bu hastalardaki psikotik veya prepsikotik yönleri dikkat çekmektedirler. Deutsch (1942) ise “-miş gibi kişilik” kavramı ile sınırdaki hastalara dinamik bir formülasyon getirmektedir. Deutsch bu formülasyonu ile hastaların yaşadığı duygusal zorlanımlara dikkat çekmektedir. Deutsch bu hastaların yaşamlarının içtenlikten yoksun, ancak içtenlikliymişçesine yaşantılardan oluştuğunu iddia etmektedir.

Hastalığın dinamiklerine ilişkin bir diğer formülasyon Knight (1953) tarafından yapılmaktadır. Knight sınırdaki hastaların ruhsal yapılanmalarını şiddetli gerileyici (regresif) bir kişilik yapılanmasının savunması (defansı) olarak ele almaktadır. Benlik fonksiyonlarını inceleyen Knight sınırdaki hastaların nevrotik veya psikotik olarak sınıflandırılmayacaklarını, çünkü hem nevrotik hem de psikotik birtakım özellikleri gösterdiklerini kaydetmektedir. Knight obsesif-kompulsif, histerik ve fobik belirtilerin sınırdaki hastaların sağlıklı olan benlik işlevlerini temsil edebileceğini, ancak bu hastaların benlik işlevlerinin başka alanlarda bozulma gösterebileceğini ifade etmekte ve sınırdaki hastaların benlik işlevlerinin değişken olduğuna ilişkin bir açıklama getirmektedir.

Kernberg (1967) ise sınırdaki hastaları yapılandırılmış bir analiz ile incelemektedir. Kernberg sınırdaki örgütlenmeyi incelemek için üç aşamalı bir analiz önermektedir. Bu analize göre; ruhsal yapılanma, bilişsel işlevsellik ve savunma mekanizmaları gibi benlik işlevleri ve nesne ilişkilerinin nitelikleri bir arada ele alınmalıdır. Erken dönem nesne ilişkilerinin

kişilik üzerindeki etkisini ve kişilik patolojisini inceleyen Kernberg (1967) bu patolojileri nevrotik, sınırdaki ve psikotik olmak üzere üçe ayırmaktadır. Sınırdaki kişilik üzerine detaylı çalışmalar yapan Kernberg, sınırdaki kişiliğe ilişkin altı tanı ölçütü belirlemektedir:

- 1) Kronik ve yaygın bir kaygı
- 2) Bir veya daha fazla nevrotik belirtinin varlığı: Fobiler, obsesif-kompulsif belirtiler, disosiyatif tepkiler
- 3) Belirtiler şeklinde görülen açık cinsel sapmalar
- 4) Paranoid, şizoid veya hipomanik kişilik
- 5) Dürtüsel nevroz ve bağımlılıklar
- 6) Ağır kişilik patolojisi

Kernberg bu altı ölçütün iki veya daha fazlasının sınırdaki kişilik örgütlenmesine işaret edebileceğini belirtmektedir. Kernberg sınırdaki hastaların üç temel benlik gücünden yoksun olduğunu, yani bu kişilerin kaygı ile baş etme, dürtü kontrolü ve yüceltme kapasitelerinin düşük olduğunu gözlemlemektedir. Kernberg sınırdaki hastaların genellikle düşünce bozukluğu veya bilişsel bozukluk göstermediğini düşünen Knight'ın (1953) fikirlerini desteklemektedir. Hastaların bu gibi bozuklukların yerine sözelleştirme (verbalization) kapasitelerinde zorluklar deneyimlediklerini düşünmektedir.

Kernberg sınırdaki kişiliğin temel savunma mekanizmasının bölme mekanizması olduğunu gözlemlemektedir. Bölme mekanizması sayesinde nesnelere ilişkin iyi ve kötü temsiller ayrı tutulabilmektedir. Bu sürece içe atım, inkâr ve yansıtılmalı özdeşim (projektif identifikasyon) mekanizmaları da eşlik etmektedir. Nesne ilişkilerinin nitelikleri ile ilgili olarak Kernberg sınırdaki örgütlenme gösteren bir hastanın kendisi ile nesneyi yakın bir ilişkide birbirinden ayırmakta başarısız olduğunu gözlemlemektedir. Kernberg sınırdaki kişiliği gelişimsel duraklamadan kaynaklanan istikrarlı bir bozukluk olarak ele almaktadır.

Kernberg, Klein (1948a)'ın paranoid-şizoid pozisyon olarak incelediği dönemi sınırdaki örgütlenmenin temellerini anlamak için gündeme getirmektedir. Sağlıklı bir kişilik örgütlenmesinin bölme mekanizması ile birbirinden iyi ve kötü olarak ayrılmış durumdaki nesne tasarımlarının birleşmesi ile gerçekleşeceğini düşünen Kernberg, sağlıklı kişiliği Kleinyen anlamı ile depresif pozisyona geçebilen bir kişilik yapısı olarak ele almaktadır. Kernberg sınırdaki kişiliğin ise paranoid-şizoid pozisyonu aşamamaktan kaynaklandığını

düşünmektedir. Kernberg'e göre kendilik ve nesne tasarımlarının bütünleşememesi, bütünlüklü bir kendilik ve nesne algısının ortaya çıkışını olanaksız kılmaktadır.

Daha sonraları Mahler'i (1974) inceleyen Kernberg (1985) bebeğin nesneden ayrışıp özerklik kazanmaya başladığı Mahleryan ayrılma-bireyleşme evresinde yaşanan saplanmanın (fiksasyon) sınırda kişilik örgütlenmesine katkı sağladığını düşünmüştür. Oral dönemde nesne yani anne ile ilişkisinde sorun yaşayan veya mahrum bırakılan bebek, anneden ayrışma dönemini başarı ile geçirememekte ve dolayısıyla kendilik ile nesne tasarımlarını birbirinden ayırtırmakta zorluk yaşamaktadır (Kernberg 1967; 1972). Nesne ile kendiliğin ayrışamamasından kaynaklanan bu durumu bireyler tümgüçlülük (omnipotans) ile nesneye bağımlılık arasında salınan bir zorluk şeklinde deneyimlemektedirler.

Kendilik ve nesne arasında yaşanan gelişimsel sorunların bir sonucu olan sınırda kişilik örgütlenmesi bir kimlik karmaşası durumu olarak ifade edilmektedir. Bu kimlik karmaşası kişinin hem kendisini hem de nesneleri farklı zamanlarda farklı şekillerde algılamasına yol açmaktadır. Dolayısıyla sınırda kişilik örgütlenmesi Nesne İlişkileri alan yazınında bir nesne ilişkileri patolojisi olarak ele alınmaktadır. Kimlik karmaşası sınırda kişiliğin temelini oluşturmakta ve diğer patolojiler kimlik karmaşasının etrafında gelişmektedir. Kimlik bütünlüğünün sağlanamaması kendiliği ve nesneyi sabit, ayrılmış, çok yönlü, derin ve süregelen bir şekilde algılamayı engellemektedir. Sınırda örgütlenme nevrotik örgütlenmeden bu yönleri ile ayrılmaktadır (Kernberg, 1984).

Sınırda örgütlenmeyi psikotik örgütlenmeden ayıran temel özellik ise sınırda kişilik örgütlenmesinde gerçeklik algısının korunmasıdır (Kernberg, 1984). Ancak bazı araştırmalar da bazı kuramcıların öne sürdüğü üzere sınırda örgütlenmeye sahip bireylerin gerçeklik algılarının sosyal ilişkilerde kimi zaman korunmadığını veya bozulduğunu göstermektedir (örn., Clarkin ve ark., 2004). İçsel veya dışsal uyaranlara göre değişim gösterebilen kendilik ve nesne algıları kişinin duygulanımını etkilemekte, böylelikle hem bilişsel hem de duygusal sistemlerde bozulmalara sebep olabilmektedir. Duygulanım ile başa çıkılamadığı durumlarda kişi eyleme vurarak duygu ile başa çıkmayı da deneyebilmektedir. Bu durum bilişsel-duygusal durumlarda sürekli bir değişimi (Clarkin ve ark., 2004) ve başa çıkma zorluğunu göstermektedir. Benlik sınırları tutarlı olmasına rağmen (Kernberg, 1985) benlik işlevlerinin bozukluğuna işaret eden böylesi durumlar (Clarkin ve ark., 2004) erken dönem nesne ilişkileri patolojisinden kaynaklanmaktadır. Benlik

işlevlerinin bozukluğundan kaynaklanan ilkel savunma mekanizmalarının kullanımı sınırdaki kişilik örgütlenmesinin göstergelerinden biri olarak da görülmektedir (Kernberg, 1985).

1.3. Nesne İlişkilerinin Niteliği

Erken dönem nesne ilişkileri ile edinilen ve içselleştirilen kendilik ve nesne temsillerinin kişinin nesne ilişkilerine dair beklenti ve isteklerini belirlediği ve nesneler ile bu içselleşmiş temsiller temel alınarak ilişki kurulduğu bilinmektedir (Mitchell, 1981). Ayrıca erken dönem nesne ilişkileri yalnızca kişinin nesne algısını, tasarımını ve ilişkilerini değil, bireyin kendilik tasarımını ve kendilik algısını da etkilemektedir (Kernberg, 2004). Psikanalitik Benlik Psikolojisi Kuramı nesne ilişkilerini kişinin bir başkası ile ilişkilene şekli ve ilişkilenen bu kendiliği algılama biçimi olarak tanımlamaktadır (Bell, 1995). Benlik Psikolojisi nesne ilişkilerinin gelişimini benlik fonksiyonlarının gelişimi ile birlikte ele almaktadır (Ainsworth, 1969). Benlik işlevleri ile nesne ilişkileri arasındaki ilişkileri inceleyen ve Benlik psikologlarınca kullanılan çeşitli nesne ilişkisi boyutları bulunmaktadır. Bu çalışmada nesne ilişkilerinin yabancılaşma, güvensiz bağlanma, benmerkezcilik ve sosyal yetersizlik boyutları (Bell, 1995) ele alınmıştır.

1.3.1. Yabancılaşma

Yabancılaşma kişinin duyumsadığı bir sosyal uzaklık ve anlamlı bir sosyal bağın eksikliği hissiyatı olarak tanımlanmaktadır (Mau, 1992). Bu durum kişinin nesne ile kendisi arasındaki ilişkiyi algılamasında yaşadığı bir zorluğu yaratmaktadır. Düşük benlik kapasitesi ile ilişkilendirilen yabancılaşma (Davids, 1955) ebeveynin soğuk tavrı, ilgisizliği, ihmali veya reddedici davranışlarından kaynaklanmakta ve kişinin nesnenin desteğine güven duyamadığı bir nesne ilişkisini oluşturmaktadır (Dishion ve ark., 2000). Bu durum ilerleyen dönemlerde kişinin nesne ile ilişkilenebilmekte sorun yaşamasına neden olmaktadır. Kişinin nesneyi bir yabancı şeklinde algılaması (Davids, 1955) nesne ile ilişkilene için gereken temel güvenin eksikliğini belirtmekte (Uluç ve ark., 2016) ve kişinin istikrarlı ve tatminkâr şekilde öteki ile ilişkilenebilme kapasitesinin darlığını göstermektedir (Bell ve ark., 1992). Yoğun yabancılaşma deneyimleyen kişilerin empati kapasitelerinin dar olabileceği, yüzeysel sosyal ilişkiler kurmaya eğilimli olabilecekleri ve aidiyet duygusu deneyimlemeye uzak olabilecekleri belirtilmektedir (Uluç ve ark., 2016).

Yabancılaşma kavramını çeşitli Nesne İlişkileri kuramcıları ele almışlardır. Erich Fromm (1955) kişinin yalnızca ötekilere değil kendisine de yabancılaşabileceğini belirtmektedir. Fromm nevrotik kişiyi hem kendisine hem de dış dünyaya yabancılaşmış bir kişi olarak tanımlamaktadır. Yabancılaşma kavramını kapsamlıca inceleyen Horney (1945) ise yabancılaşmayı nevrozun oluşumunda merkezi önemde görmektedir. Horney yabancılaşma kavramına psikiyatrik anlamını kazandırarak çalışmalarında nevrotik kişinin deneyimlediği zorlukları açıklamaktadır. Horney narsisizm olgusunu bir çeşit öz sevgi deneyiminden ziyade kendilikten bir yabancılaşma durumu olarak ele almakta, kişinin kendisini kaybedişinin ardından kendiliğine dair bir yanılsamaya tutunmayı sürdürdüğünü iddia etmektedir. Horney nevrotik zorlantıların kişinin yabancılaşma deneyimini arttırdığını düşünmektedir (Horney, 1945; 1950).

Rosenthal (1983) ise yabancılaşmanın gelişimin bağlanma evresinde yaşanan zorluklardan kaynaklı olduğunu düşünmektedir. Annesinin sevgisini kazanmak adına kendi ihtiyaç, duygu ve arzularından vazgeçmek durumunda kalan bebek bir kimlik geliştirememekte, gerçek kendiliğini sürdürmekte zorluk deneyimlemektedir. Narsisistik anneyi tatmin edebilmek adına bebek kendisine yabancılaşmaktadır. Gerçek kendiliğini kaybeden bebek bu yolla temel içsel çatışmasını çözmektedir. Rosenthal'a göre bu durum ise tıpkı Horney'nin formülasyonunda olduğu gibi nevrotik kişiliğin oluşumunu sağlamaktadır. Çocuğun duygusal gelişimini engelleyen bu durum ayrıca sınırdan veya narsisistik kişilik örgütlenmelerinin ortaya çıkışını da sağlayabilmektedir. Horney'nin temel kaygı olarak ifade ettiği (Horney, 1945; 1950) bebeğin düşmancıl bir dünyaya karşı deneyimlediği çaresizlik hissi, çocuğun kompulsif başa çıkma yolları üretmesine yol açmaktadır (Rosenthal, 1983).

1.3.2. Güvensiz bağlanma

Bağlanma Kuramı içselleştirilmiş nesne temsillerinin kişi üzerindeki etkisine odaklanmaktadır (Loewald, 1962). Nesne İlişkileri geleneğinin bir uzantısı olan Bağlanma Kuramı Bowlby ve Ainsworth'ün çalışmaları ile gelişmiştir (Blatt ve Levy, 2003). Bowlby (1977) bağlanma türlerinin yaşam boyu sürecektir duygusal bağ kurma deneyimlerinin yanı sıra yetişkinlik psikopatolojileri üzerinde de etkili olduğunu düşünmektedir. Bu patolojiler evlilik sorunlarından nevrotik belirtilere ve kişilik bozukluklarına dek geniş bir yelpazede görülebilmektedir. Bowlby'ye göre güvensiz bağlanma patolojik kişilik özelliklerinin merkezinde bulunmaktadır. Bağlanma Kuramı'nda kaygılı-kaçıngan veya dirençli bağlanma

türlerinin nesne ilişkilerinde aşırı talepkar olmaya ve bu talepler karşılanmadığı zamanlarda kişide yoğun bir kaygı deneyimine ve ısrar davranışına yol açtığı belirtilmektedir. Bowlby kaçınan bağlanmayı anlamlı ve derin bağlar kurma kapasitesinde bir zorluk şeklinde tanımlamaktadır (Bowlby, 1977).

Erken dönem nesne ilişkilerinde nesneye güven duyamayan kişiler nesne ilişkilerinde fazla duyarlı ve incinebilir bir pozisyonda yer almaktadırlar. Yakınlık kurma konusunda oldukça istekli olan bu kişiler için ilişki kurmak ve sürdürmek oldukça önem taşımaktadır (Bell, 1995). Güvensiz bağlanmanın kişiler arası ilişkilerde reddedilme konusunda kişide yoğun bir hassasiyet ve ilişki deneyimleri içerisinde kırgınlık duymaya yatkınlık yarattığı bilinmektedir (Holaday ve Glidewell, 2000). Kişilerin reddedilmeye karşı hassasiyetleri, yakınlık arayışları ve nesnenin kaybına ilişkin tolerans kapasitelerinin düşüklüğü güvensiz bağlanmaları ile ilişkili görünmektedir (Bell ve ark., 1992). Olası bir terk edilmeye karşı tetikte olan kişi, nesnenin sadakatini sürekli sorgulamakta ve ilişkiye dair güvence aramaktadır. Güvensiz bağlanan kişilerin nesne ilişkilerinde yalnızlık (Levy ve Blatt, 1999), yoğun kaygı, endişe, suçluluk ve kıskançlık duyguları deneyimledikleri ve sadomazohistik bir nesne ilişkisi örüntüsünü sürdürmeye yatkın oldukları da bilinmektedir (Uluç ve ark., 2016).

Güvensiz bağlanma türleri çocuğun erken dönem yaşantılarına bir çeşit uyumlanma çabası olarak yorumlanabilmektedir. Bu perspektiften bakıldığı zaman güvensiz bağlanma annenin bebeğin duygusal ve fiziksel ihtiyaçlarına yeterince cevap verememesi durumunda bebeğin bu zorlu nesne ilişkisi deneyimi ile başa çıkma çabasını temsil etmektedir. Güvensiz bağlanma aynı zamanda kendilik algısında deneyimlenen ve içselleştirilen bir güvensizlik halini de temsil etmektedir. Yeterince iyi bakım veremeyen annenin suretinde boşluk veya üzüntü duygusunu gören bebek bu nesne ilişkisinde güvensiz bağlanmanın yanı sıra kendiliğine dair kırılgan bir algıyı da geliştirmektedir (Holmes, 2000). Bu yüzden güvensiz bağlanma nesne ilişkilerinde sadece nesneye değil, kendiliğe ilişkin güvenin eksikliğini de temsil etmektedir.

1.3.3. Benmerkezcilik (Egosentrizm)

Nesnenin tek bir perspektiften algılanabildiği (Gjerde ve ark., 1986) benmerkezcilik kişinin kendisini savunma ihtiyacının yüksek olduğu ve nesnenin belli amaçlar dahilinde sömürülebildiği bir nesne ilişkisini ifade etmektedir (Holaday ve Glidewell, 2000). Nesnenin niyetine dair yoğun bir güvensizlik yaşayan kişi nesnenin varlığını ancak kendisi ile ilişkisi

ekseninde algılayabilmekte ve kendi ihtiyaçları, istekleri doğrultusunda nesneyi yönlendirebilmektedir (Bell, 1995). Kendisine ilişkin tüm güçlülük fantezileri olan benmerkezci kişi başkaları ile ilişkilendirirken onların iç dünyalarını ve durumlarını anlamaktan ziyade kendisini merkez almaktadır (Uluç ve ark., 2016). Bu kişilerin ilişkilerde bir tarafın aşağılanması ve mağlup olması gerektiğini düşünmeye eğilimli olabilecekleri bilinmektedir (Bell, 1995). Benmerkezci kişiler kendilerini korumaya çalışırken nesneye yönelik yönlendirici (manipülatif), kontrolcü, baskıcı, talepkar ve sömürücü tutumlarda bulunma eğilimine de sahiptirler (Uluç ve ark., 2016).

Benmerkezcilik köklerini kendilik ile aşırı meşguliyetten ziyade kendiliğe dair sınırlı farkındalıktan almaktadır (Looft, 1969). Kişinin kendi algısına hapsediği benmerkezcilik yaşantısı erken bebeklik döneminde gerçekliğin bebeğin algısı tarafından işgal edilmesini ifade etmektedir (Church, 1961). Bu durum bebeğin dış dünyayı algılama kapasitesinin darlığından ziyade kendi kendisini dünyayı deneyimleyen biri olarak algılamasının mümkün olmadığına işaret etmektedir. Piaget tarafından (1950) benmerkezcilik evresi ile başladığı düşünülen bilişsel gelişim nesnellik evresine ulaşılması ile sonlanmaktadır. Kimi araştırmacılar Piaget'in bilişsel gelişim modelini Psikanalitik Kuram ışığında ele alarak benmerkezcilik ile benlik savunmaları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir (Elkind, 1976). Benmerkezcilik hayatın farklı dönemlerinde farklı benlik savunmaları ile gözlemlenebilmektedir. Okul öncesi dönemde büyüsel düşünme, çocuklukta inkâr ve rasyonalizasyon, ergenlikte ise yansıtma gibi savunma mekanizmalarının baskın kullanımları benmerkezciliğin gelişimsel evrelerdeki farklı görünümüleri olarak görülmektedir (Elkind, 1976). Benmerkezcilik Nesne İlişkileri alan yazınında kişilikte katılık (rijidite) ile de ilişkilendirilmektedir (Looft, 1969).

1.3.4. Sosyal yetersizlik

Sosyal yetersizlik algısı kişilerin çekingen ve gergin oldukları ve ilişkilendirme biçimlerinde kararsızlık yaşadıkları bir nesne ilişkisi ile belirtilmektedir (Holaday ve Glidewell, 2000). İlişkilendirme konusunda güçlük deneyimleyen kişilerin kendilerini ilişkilerde yetersiz gördükleri ve ilişkileri tahmin edilemez ve bunalıcı buldukları bilinmektedir (Bell, 1995). Başkaları ile ilişki kurmakta zorluk yaşayan bu kişilerin ilişkilere yönelik deneyimledikleri yoğun kaygı onların ilişki kurmaktan kaçmalarına neden olmakta ve kaygı böylelikle kısa vadede azaltılmaktadır (Uluç ve ark., 2016). Uzun vadede ise başta karşı cins ile olan ilişkilerinde olmak üzere kişiler arası ilişkilerinde rahatsızlık hisseden bu

kişiler nesne ile ilişkilenmek konusunda yaşadıkları güçlüklerden dolayı sosyal ilişkilerden geri çekilmektedirler (Becker ve ark., 1987).

Sosyal yeterlilik sosyal etkileşimde etkinlik olarak ifade edilmektedir. Sosyal etkileşimde etkinlik, içerisinde kişinin hem kendi bakış açısını hem de ötekinin bakış açısını etkin bir şekilde ele alabilme kapasitesini barındırmaktadır. Sosyal yeterlilik çocuğun güvenli bağlanması, güvenli ilişkiler kurması ve bunları sürdürmesi süreçlerinde önem taşımaktadır (Rose-Krasnor, 1997). Bu yüzden bağlanmanın kişilerin sosyal yeterliliklerinde rolü olduğu, sosyal yeterliliklerinin de bağlanma türlerini etkilediği görülmektedir (Crittenden, 1992). Sosyal yeterlilik, psikoloji alan yazınında kişilerin öteki ile ilişkilene kapasiteleri üzerinden incelenmektedir. Sosyal yeterlilik incelenirken kişilerin ilişkilene kapasitelerinin yanı sıra bu sosyal etkileşimlerinin sonuçları da göz önünde bulundurulmaktadır (Rose-Krasnor, 1997). Buna göre başarılı sosyal etkileşimlerde bulunamamak ya da bu etkileşimlerin olumlu sonuçları ile karşılaşamamak kişilerin sosyal yetersizlik algılarını desteklemektedir.

1.4. Ayrılık Kaygısı

Bowlby (1973) erken dönem nesne ilişkilerinde yaşanan yoğun ayrılık kaygısının yaşam boyunca kişiler arası ilişkilerde yaşanan stresler ile tekrar ortaya çıktığını iddia etmektedir. Klein (1980)'a göre de erken dönem nesne ilişkilerinde yoğun kaygı deneyimleyen bireyler ayrılık kaygısına karşı fazla duyarlı olmaya yatkın olmaktadır. Reddedilmeye aşırı duyarlı kişilerin ilişkilere yönelik kaygı duymaya yatkın oldukları (Klein, 1974) ve ayrılık kaygısını yoğun şekilde deneyimleyebilecekleri düşünülmektedir (Diriöz, 2010). Yetişkinlikte gözlemlenen ayrılık kaygısı ebeveynlerden, partnerden, çocuklardan ayrılma veya bu figürlerin başlarına bir zarar gelebileceği düşünceleri şeklinde ortaya çıkabilmektedir (Manicavasagar ve ark., 1997). Yakın ilişki içinde bulunan nesnelere yönelen aşırı kaygı bu kişilerle yoğun bir temasta bulunma gereksinimini doğurmaktadır (Diriöz, 2010). Ayrılık kaygısının panik bozukluk ve kaygı bozuklukları (Klein, 1995; Kossowsky ve ark., 2013; Silove ve ark., 1996) gibi çeşitli psikolojik bozukluklar ve sınırda kişilik bozukluğu (Matthies ve ark., 2018) ile ilişkisini gösteren çalışmalar bulunmaktadır.

1.5. Obsesyonlar

Obsesyonlar, benliğe yabancı (ego-distonik) (Clark ve Gonzalez, 2014) istenmeyen, kontrol edilmesi güç, kişinin o an yapmakta olduğu işleri bölen, zihninden uzaklaştırmakta zorlandığı rahatsız edici çeşitli girici düşünceler, imgeler, dürtüler olarak tanımlanmaktadır (Clark ve ark., 2005; Rachman ve Hodgson, 1980). Bilişsel Kuram'a göre artan kişisel sorumluluk hissi, tehdit algısı, mükemmeliyetçilik ve düşünceleri kontrol etmeye yönelik ihtiyaçlar; rahatsız edici bu düşünceler, imgeler ve dürtüler ile başa çıkmayı engellemektedir (Doron ve ark., 2009). İşlevsiz bu başa çıkma stratejileri ise obsesyonel düşüncelerin sıklığını ve kişinin duyduğu rahatsızlığı arttırmaktadır. Bu durum ise obsesyonların sürekliliğini sağlamaktadır (Salkovskis, 1985).

Obsesyon tanımının tarihçesi Freud'a dayanmaktadır. Obsesyonun temel formülasyonu Freud tarafından Fare Adam vakasında (1909) yapılmaktadır. Freud bu vakada obsesyonun temel dinamiklerini listelemektedir: çifte değerliliğin merkezi konumu, çözümlenemeyen fallik çatışmalardan anal-sadistik evreye gerileme (regresyon), büyüsel düşünme (magical thinking), karşıt tepki geliştirme (reaksiyon formasyon), düşünselleştirme (entelektüalizasyon), yalıtma ve yap-boz gibi savunma mekanizmalarının baskın kullanımları. Freud ilerleyen çalışmalarında (1913) libidonun pregenital örgütlenmesini ele alırken pregenital örgütlenmenin obsesyonel nevroz için merkezi önemde olduğunu ileri sürmüştür. Genital cinsel örgütlenmeye ulaşılamadığında veya genital cinsel örgütlenmeden feragat edilmesi gereken durumlarda pregenital libidoya gerileme yaşandığını ifade etmektedir. Obsesyonel nevrozun altı ile sekiz yaşlar arasında ortaya çıktığını ve üstesinden gelinmesi güç bir görüngü olduğunu gözlemleyen Freud'a göre (1913) benlik gelişimi ile libidinal gelişim arasındaki uyumsuzluk sonucu bastırma ve obsesyonel savunmalar ortaya çıkmaktadır (Esman, 1989).

Freud ileriki çalışmalarında katı ve cezalandırıcı üst benliğin obsesyonel nevroza etkisini ele almaktadır (Freud, 1926). Freud'a göre bu katı, cezalandırıcı üst benlik genital örgütlenmeden gerilenmesi durumunda ortaya çıkmakta ve bilinç düzeyinde görülen obsesyonlar aslında gizlenmiş bilinç dışı düşünceleri değiştirerek saklama işlevi görmektedir. Anal dönemde tuvalet eğitimi sırasında ebeveynin baskıcı tutumu ile karşılaşan çocuk kendi tutma arzusu ile ebeveynin bırakma arzusu arasında bir çatışma deneyimlemektedir. Bu çatışmanın sonucunda kişinin ruhsal yapılanması anal döneme saplanmaktadır. Klasik psikanalitik obsesyon görüşlerinden bir diğeri ise saldırgan ve cinsel

dürtülerin alt benlik ile üst benlik arasında bir çatışmaya sebep olduğudur (Fenichel, 1945). Obsesyonun kökeninde çifte değerliliğin olduğunu düşünen Freud çözümlenemeyen fallik çatışmaların anal-sadistik döneme gerilemeye yol açabileceğini düşünmektedir (Freud, 1909). Psikanalitik Kuram'da obsesyonlar benlik tarafından kabulü mümkün olmayan saldırgan ve cinsel dürtülerin bir isyanı ya da katı üst benliğin ceza sistemi olarak görülmektedir (Kempke ve Luyten, 2007).

Freud'un obsesyonel nevroz üzerine fikirleri ardından gelen psikanalistler tarafından büyük oranda kabul görmektedir (Esman, 1989). Ferenczi (1913) obsesyonel düşüncüyü tümgüçlü bir düşünme biçimi olarak gelişimin erken dönemlerine gerilemenin bir çıktısı olarak görmektedir. Ferenczi'ye göre bu gerileme gerçeklik algısının büyüsel düşünceden (majik düşünce) oluştuğu ilk zamanlara uzanmaktadır. Abraham (1924) obsesyonu libidonun anal-sadistik örgütlenmesinin bir çeşidi olarak görmekte ve obsesyonu melankoli ile zıt düşen bir nevroz tipi olarak incelemektedir. Anna Freud (1966) ise obsesyonel nevrozun anal dönemdeki takılmalardan ve fallik çatışmalardan bu evreye gerilenmesi sonucu oluştuğunu düşünmektedir.

Mallinger (1984) ve Salzman (1985) obsesif kişinin hayatın her alanında görülen kontrol ihtiyacına dikkat çekmektedirler. Salzman'a göre obsesif-kompulsif dinamik çeşitli saldırgan ya da cinsel dürtüleri engellemek üzerine işlemektedir. Utanç, gurursuzluk, zayıflık gibi hisleri yaratabilecek herhangi bir duygu ya da düşüncenin ortaya çıkması obsesyonel mekanizma tarafından engellenmektedir. Mallinger (1984) çocuğun hem erken dönem nesne ilişkilerindeki güvensizlik ve dengesizlikler gibi iç tehditler ile hem de dış dünyanın tehditleri ile başa çıkabilmek adına yoğun kontrol ihtiyacı deneyimlediğini düşünmektedir. Munich (1986) ise ayrılık ve kayba ilişkin durumların ortaya çıkışının ödipaliteden preödipaliteye gerilemeye yol açan bir savunmayı aktive ettiğini düşünmektedir.

Sandler ve Joffe (1965) çocuklardaki obsesif-kompulsif nevrozun anal dönemde ortaya çıkan obsesif belirtilerden farklı olduğunu düşünmektedirler. Anal dönemdeki obsesif belirtilerin nevroz olarak değerlendirilemeyeceklerini çünkü gelişimin olağan akışı içerisinde ortaya çıkan bu belirtilerin ruhsal gerileme sonucu ortaya çıkan belirtilerden farklı nitelikte olduğunu savunmaktadırlar. Wulff (1951) benzer şekilde preödipal obsesyonların ruhsal çatışmalardan ziyade dış etkenler sonucunda geliştiğini düşünmektedir. Bu doğrultuda nevrotik obsesyonların yok edilme veya dağılma kaygısı yaşayan sınırdan veya

psikotik çocukların yaşantısından farklı nitelikte olduğuna işaret etmektedir. Hollingsworth (1980) ise obsesif-kompulsif belirtilerin ailede deneyimlenen gergin yaşantılara karşı bir savunma işlevinde olduğunu ve ebeveynin obsesif bilişsel yapısı ile özdeşimden güç aldığını iddia etmektedir.

Obsesyon, Freud (1896) tarafından bir nevrotik bozukluk olarak tanımlanmış olsa da Kernberg (1980) obsesyonların sınırdaki kişilik örgütlenmesinde de görüldüğünü söylemektedir. Sınırdaki kişilik bozukluğu gösteren kişiler ile yapılan çalışmalar obsesif-kompulsif bozukluğun sınırdaki kişilik ile doğası itibarı ile ilişkili olduğunu iddia etmektedir (örn., Hayashi, 1996). Buna göre, sınırdaki örgütlenme gösteren kişilerin nesneyi kontrol altında tutmak amacı ile tümgüçlü kontrol mekanizmasını kullanmaları bir çeşit obsesif-kompulsif deneyim yaratmaktadır (Grinberg, 1966; Salzman 1968).

Obsesif-kompulsif bozukluk klinik görünüm açısından heterojen dağılım gösteren bir bozukluktur (Clark ve Gonzalez, 2014). Obsesyonlar pek çok farklı içerikten oluşabilmektedirler. Yapılan araştırmalara göre yaygın obsesyon temalarının kirlenme, bulaşma ve patolojik şüphe olduğu görülmektedir (Clark ve Gonzalez, 2014). Daha az yaygın olarak görülen obsesyon temaları ise düzen, simetri, cinsellik, ahlak kurallarına aykırı davranış ve düşünceler, din ve kişinin kendisine veya başkalarına zarar vermesi ile ilişkili olabilmektedir (Clark ve Gonzalez, 2014). Son yıllarda yapılan araştırmalar obsesyon içeriklerine bir yenisini daha ekleyerek ilişki ve partner obsesyonlarına odaklanmaktadır (Doron ve ark., 2012a).

1.6. İlişki ve Partner Obsesyonları

Klinik deneyimleri ışığında Doron ve arkadaşları (2012) ilişki obsesyonu ve partner obsesyonu olmak üzere iki temel başlık altında sınıflandırılabilir. romantik ilişki temalı obsesyonel düşünce biçimi belirlemiştir. İlişki ve partner temalı obsesyonlar, başta romantik ilişkiler olmak üzere kişilerin kişiler arası ilişkilerini ve iyi oluş hallerini olumsuz anlamda ve önemli ölçüde etkilemesine rağmen alan yazında bu konuya ilişkin çalışmaların görece yakın bir geçmişe dayandığı görülmektedir (örn., Brandes ve ark., 2020; Doron ve ark., 2012a; 2014; Doron ve Szepeswol, 2015; Melli ve ark., 2018).

İlişki temalı obsesyonlar kişinin partnerine yönelik sevgisini, partnerinin kendisine yönelik sevgisini ve ilişkinin niteliğini sorguladığı bir düşünce biçimine dayanmaktadır (Doron ve ark., 2012a). Kişinin zihni ilişkisinin kendisi için doğru olup olmadığı, partnerinin

kendisini sevip sevmediği, kendisinin partnerini sevip sevmediği gibi düşüncelerle dolmaktadır. Bu düşünceleri obsesyonel hale getiren ise kişinin zihninin bunlarla aşırı meşgul oluşudur. İlişki obsesyonları kişinin genellikle mutlu çiftleri görmesi veya partnerinin yanında sıkıntı veya gerginlik gibi olumsuz duygulanımları hissetmesi ile tetiklenmektedir (Melli ve ark., 2018). İlişkiye dair obsesyonlarını yatıştırmak adına kişiler nötralize etme, ilişkilerini kontrol etme, başkaları ile karşılaştırma, güvence arama, mutlu anları hatırlama (Doron ve ark., 2012a) veya kendi duygularını yakından izleme (Melli ve ark., 2018) gibi kompulsif davranışlara yönelebilmektedirler (Doron ve ark., 2012a).

Partnere ilişkin obsesyonlar ise ilişkinin niteliğinden çok partnerin kişisel özelliklerine ilişkin temaları içermektedir. Bu obsesyonlar partnerin zihinsel, duygusal, ahlaki veya mesleki nitelikleri, görünüşü, yetkinlikleri, zekâsı gibi özelliklerinin sorgulandığı bir içeriğe sahiptir. Partner obsesyonu deneyimleyen kişiler partnerinin kusurları, kişisel özellikleri ve kazanımlarına ilişkin düşüncelerle aşırı meşgul olmaktadır. Partnere ilişkin obsesyonel düşünceler genellikle partnere ilişkin bir eksiklik veya kusur algısı ile, partnerin bir hatası ile ya da potansiyel partnerler ile bir araya gelme durumlarında tetiklenmektedir (Melli ve ark., 2018). Partnere ilişkin obsesyonların yarattığı kaygıyı yatıştırmak için kişiler kontrol davranışları, nötralizasyon, kıyaslama, dayanak arama girişimleri gibi kompulsif ritüellere başvurabilmektedirler (Doron ve ark., 2012b).

İlişki ve partner obsesyonlarının bilişsel modeline bakıldığında obsesif-kompulsif bozukluk ile ilişkili bulunan bilişsel yanlışlıkların ilişki ve partner obsesyonları ile de ilişkili olabileceği düşünülmektedir (Doron ve ark., 2012a). Kişilerin mükemmeliyetçilik ve doğruluk konularındaki kaygıları ilişkilerinin doğruluğuna yönelik aşırı sorgulamalarına neden olmaktadır (Summerfeldt, 2004). Bunun dışında, kişinin kendi duygu ve düşüncelerinden emin olamaması ilişkiye dair deneyimlenen belirsizlik algısının tolere edilebilmesini engellemektedir (Lazarov ve ark., 2010). Algılanan yüksek tehdit ve belirsizliğe karşı tolerans güçlüğü partnerin duygusal yaşantısına yönelik de aşırı bir değerlendirmeyi ortaya çıkardığı ve partnerin sevgisinin sorgulandığı bir düşünceyi doğurduğu düşünülmektedir (Doron ve ark., 2012a). Bilişsel yanlışlıkların ilişkilerde yanlış yorumlamalara sebep olabileceği ve yaşanan ilişkisel zorluklara atfedilen yoğun önemin ilişkiler konusunda zorluk yaşamaya yatkın kişiler üzerinde daha da etkili olabileceği görülmektedir (Doron ve ark., 2007; Doron ve Kyrios, 2005).

İlişki ve partner obsesyonlarının başlangıç yaşı bilinmemekle birlikte klinik deneyimler ışığında bu tarz düşüncelerin kişilerin zihninde erken yetişkinlik döneminde belirdiği ve bu belirtilerin ortaya çıkışında cinsiyetler arası bir farkın gözlemlenmediği kaydedilmektedir (Doron ve ark., 2014). İlişki ve partner obsesyonları erken yetişkinlikte başlayarak kişinin romantik yaşamı sürdükçe devam edebilmektedir (Trak, 2016). Ayrıca bu obsesyonlar ile ilişkinin süresi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Doron ve ark., 2012a; 2012b; 2013). İlişki ve partner obsesyonlarının genellikle bir arada görüldükleri ve birbirlerini tetikleyici veya sürdürücü işlev gördükleri bilgisi de yapılan araştırmalar tarafından belirtilmektedir (Doron ve ark., 2012b; Szepeswol ve ark., 2016).

İlişki ve partner obsesyonları mevcut bir ilişkinin yanı sıra geçmişte yaşanmış veya gelecekte yaşanabilecek ilişkilere yönelik de olabilmektedir. Ancak kişiye en çok zorluk yaşatanın mevcut bir ilişki sırasında deneyimlenen obsesyonel düşünceler olduğu kaydedilmektedir. Bu düşüncelerin içerikleri veya salt yaşantısal nitelikleri kişide suçluluk ve utanma duyguları uyandırabilmektedir (Doron ve ark., 2014). İlişki ve partner obsesyonlarının benliğe yabancı oluşu kişilerin bu durumdan rahatsızlık duymalarına, utanç veya suçluluk gibi duyguları deneyimlemelerine ve bu düşünceleri kabul etmekte zorlanmalarına sebep olmaktadır (Trak ve İnözü, 2017).

Obsesif-kompulsif bozukluk tanısı alan kişilerin kişiler arası ilişkilerinde sorunlar yaşamaya yatkın oldukları ve yüksek ilişkisel stres deneyimledikleri bilinmektedir (Emmelkamp ve ark., 1990). Obsesif-kompulsif belirtilerin kişinin başkaları ile yakınlık kurabilmesini ve kendisini ifade edebilmesini olumsuz yönde etkilediği (Abbey ve ark., 2007) ve ilişkinin kalitesine zarar verdiği (Koran, 2000) de araştırmalar tarafından gösterilmektedir. Özel olarak ilişki ve partner odaklı obsesyonların ilişkilere etkisini ele alan çalışmalar ise bu obsesyonların ilişkisel yaşantıları ve partnerlerin birbirlerine yönelik hislerini etkilediğini göstermektedir (Doron ve ark., 2012a; 2012b; 2014). Çalışmalarda ilişki ve partner obsesyonları arttıkça ilişkisel doyumun ve cinsel işlevselliğin azaldığı (Doron ve ark., 2012a; 2012b; 2014) ve ilişkiden memnuniyet düzeyinin de düştüğü (Doron ve ark., 2012a; 2012b) görülmektedir. İlişki ve partner obsesyonlarının depresif duygudurumu (Doron ve ark., 2012a; 2012b), kaygıyı (Ghomian ve ark., 2019) ve obsesif-kompulsif belirtileri arttırdığı (Doron ve ark., 2016) gibi bulgular bu obsesyon türünün mevcut psikopatolojiyi besleyebilecek, hatta psikopatolojik görüngülerin ortaya çıkışına sebep olabilecek denli önemli bir obsesyon alanı olduğunu göstermektedir.

1.7. Tezin Amacı

Mevcut tez çalışması sınırda kişilik örgütlenmesine sahip kişilerin ilişki ve partner obsesyonlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Sınırdaki kişilik örgütlenmesinin etiyolojisinin erken dönem nesne ilişkilerine dayandığı ve sınırda örgütlenmenin etkisinin nesne ilişkilerinde baskın bir biçimde görüldüğü bilinmektedir. Bu amaçla sınırda kişilik örgütlenmesinde ilişki ve partner obsesyonları üzerinde nesne ilişkileri niteliklerinin (yabancılaşma, güvensiz bağlanma, benmerkezcilik, sosyal yetersizlik) ve sınırda örgütlenmenin etiyolojisinde önemli bir yeri olan ayrılma-birleşme durumlarının ortaya çıkardığı ayrılık kaygısının etkisinin incelenmesi planlanmaktadır. Bu çalışmada, nesne ilişkilerinin nitelikleri ve ayrılık kaygısı değişkenlerinin sınırda kişilik örgütlenmesinde ilişki ve partner obsesyonları üzerinde yordayıcı bir rol üstlenip üstlenmediğinin incelenmesi hedeflenmektedir.

1.8. Tezin Önemi

Mevcut çalışmada sınırda kişilik örgütlenmesi sergileyen kişilerin yakın bir nesne olan partnerlerine ve bu nesne ile ilişkilenmelerine yönelik obsesyonel düşüncelerinin araştırılması neticesinde sınırda örgütlenmenin ilişkisel doğasını inceleyen yeni bir çalışmanın alan yazına katılması amaçlanmıştır. Bu çalışma, sınırda kişilik örgütlenmesinin ilişkisel doğasını ilişki ve partner obsesyonları perspektifinden inceleyerek Nesne İlişkileri Kuramı'na yenilikçi bir katkı sunmayı amaçlamaktadır. Mevcut çalışmanın sınırda kişilik örgütlenmesi veya sınırda kişilik bozukluğu gösteren kişilerin ilişki ve partner obsesyonlarını inceleyen ilk çalışma olması açısından da bu alanda yapılacak gelecek çalışmalar için ilk adım niteliği taşıyabileceğine inanılmaktadır. Çalışmanın ortaya çıkardığı veriler ışığında mevcut araştırma bulgularının hem kuramsal hem de klinik uygulama açısından önem arz edebileceği düşünülmektedir.

1.9. Hipotezler

Çalışmanın amaçları gereği sınırda kişilik örgütlenmesinde ilişki ve partner obsesyonları araştırılmaktadır.

1.9.1. Araştırma soruları

- 1) Sınırdaki kişilik örgütlenmesinde ilişki obsesyonu üzerinde yabancılaşma, güvensiz bağlanma, benmerkezcilik, sosyal yetersizlik ve ayrılık kaygısı yordayıcı bir rol oynamaktadır mıdır?
- 2) Sınırdaki kişilik örgütlenmesinde partner obsesyonu üzerinde yabancılaşma, güvensiz bağlanma, benmerkezcilik, sosyal yetersizlik ve ayrılık kaygısı yordayıcı bir rol oynamaktadır mıdır?

1.9.2. Hipotezler

- 1a) Yabancılaşma, ilişki obsesyonunu anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Yabancılaşma düzeyi arttıkça ilişki obsesyonu düzeyinin artması beklenmektedir.
- 1b) Yabancılaşma, partner obsesyonunu anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Yabancılaşma düzeyi arttıkça partner obsesyonu düzeyinin artması beklenmektedir.
- 2a) Güvensiz bağlanma, ilişki obsesyonunu anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Güvensiz bağlanma düzeyi arttıkça ilişki obsesyonu düzeyinin artması beklenmektedir.
- 2b) Güvensiz bağlanma, partner obsesyonunu anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Güvensiz bağlanma düzeyi arttıkça partner obsesyonu düzeyinin artması beklenmektedir.
- 3a) Benmerkezcilik, ilişki obsesyonunu anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Benmerkezcilik düzeyi arttıkça ilişki obsesyonu düzeyinin artması beklenmektedir.
- 3b) Benmerkezcilik, partner obsesyonunu anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Benmerkezcilik düzeyi arttıkça partner obsesyonu düzeyinin artması beklenmektedir.
- 4a) Sosyal yetersizlik, ilişki obsesyonunu anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Sosyal yetersizlik düzeyi arttıkça ilişki obsesyonu düzeyinin artması beklenmektedir.
- 4b) Sosyal yetersizlik, partner obsesyonunu anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Sosyal yetersizlik düzeyi arttıkça partner obsesyonu düzeyinin artması beklenmektedir.
- 5a) Ayrılık kaygısı, ilişki obsesyonunu anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Ayrılık kaygısı düzeyi arttıkça ilişki obsesyonu düzeyinin artması beklenmektedir.
- 5b) Ayrılık kaygısı, partner obsesyonunu anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Ayrılık kaygısı düzeyi arttıkça partner obsesyonu düzeyinin artması beklenmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Örneklem

Mevcut araştırmanın örneklemine gönüllülük esasına göre çalışmaya katılan 3448 katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş ortalaması 27,90 ($SS = 8.59$) olarak hesaplanmıştır. Mevcut bir ilişki içerisinde olmamak ve 18 yaşın altında olmak araştırmanın dışlama ölçütleri olarak belirlenmiştir. Çalışmayı tamamlamayan, 18 yaş üzerinde olmayan ve mevcut bir ilişkisi olmayan 2201 katılımcının verisi veri setinden çıkartılmıştır. Mevcut araştırmanın hipotezleri gereği Borderline Kişilik Envanteri'nden (BKE) en az 16 puan alan 472 adet katılımcı belirlenmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 25,05 ($SS = 6.04$) olarak belirlenmiştir. Katılımcıların %88.8'i ($n = 419$) kadınlardan, % 9.5'i ($n = 45$) erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Sekiz katılımcı (%1.7) ise cinsiyetlerini belirtmek istememişlerdir. Kadın katılımcıların çoğu sebebi ile erkek ve cinsiyetini belirtmeyen katılımcılar analizlerden çıkarılmış, analizler yalnızca kadın katılımcıları içeren bir örneklem üzerinden yürütülmüştür. Örneklem ilişkin demografik değişkenlere dair bilgi Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1.

Çalışmanın Örneklemine İlişkin Sosyodemografik Değişkenlerin Sıklık ve Yüzdelik Değerleri

Değişken	Sıklık (Frequency)	Yüzdelik (%)
İlişki Durumu		
Evli	53	12.6
Nişanlı	16	3.8
Sözlü	11	2.6
Sevgili	307	73.3
Flört	32	7.6

Tablo 1. (Devamı)

Değişken	Sıklık (Frequency)	Yüzdelik (%)
Eğitim Durumu		
Lise	156	37.2
Ön Lisans	23	5.5
Lisans	192	45.8
Yüksek Lisans / Tıp Fakültesi	43	10.3
Doktora / Tıpta Uzmanlık	5	1.2
Cinsel Yönelim		
Heteroseksüel	341	81.4
Homoseksüel	3	0.7
Biseksüel	68	16.2
Diğer	7	1.7
Birlikte Yaşama		
Partneri ile yaşayan	100	23.9
Partneri ile yaşamayan	319	76.1
İlişki Memnuniyeti		
Çok mutsuz	9	2.1
Mutsuz	14	3.3
Ortalama	105	25.1
Mutlu	143	34.1
Çok mutlu	148	35.3

Tablo 1. (Devamı)

Değişken	Sıklık (Frequency)	Yüzdelik (%)
Psikolojik Tedavi		
Psikolojik tedavi almakta olan	95	22.7
Psikolojik tedavi almakta olmayan	324	77.3
Toplam	419	100
Yaş	Ortalama	Standart
		Sapma
	(N = 419)	(SS)
	24.85	5.82

2.2. Veri Toplama Araçları

Katılımcıların sosyodemografik niteliklerini anlamak adına çalışmada Demografik Bilgi Formu kullanılmıştır. Demografik Bilgi Formunun ardından Borderline Kişilik Envanteri (BKE), Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği (RİOKÖ), Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirti Ölçeği (PİOKBÖ), Bell Nesne İlişkileri Ölçeği (BNİÖ) ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Anketinden (YAAA) oluşan bir ölçek seti katılımcılara uygulanmıştır.

2.2.1. Demografik Bilgi Formu

Demografik Bilgi Formu araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Form katılımcıların cinsiyetleri, yaşları, cinsel yönelimleri, eğitim durumları, medeni halleri, mevcut romantik ilişkilerinin süresi, geçmiş romantik ilişki partnerlerinin sayısı, tanılanmış bir psikiyatrik bozukluğa sahip olup olmadıkları bilgilerini incelemeye yönelik sorulardan oluşmaktadır.

2.2.2. Borderline Kişilik Envanteri

Borderline Kişilik Envanteri (BKE), Leichsenring (1999) tarafından sınırda örgütlenme düzeyini ölçmek amacı ile geliştirilmiştir. Envanter 53 maddeden oluşmakta ve

envanterin son iki sorusuna verilen yanıtlar analize katılmamaktadır. Doğru/yanlış şeklinde cevaplanan ilk 51 soruya verilen her “doğru” yanıtı 1 puan, her “yanlış” yanıtı 0 puan olarak değerlendirilmekte ve testin toplam puanı “doğru” yanıtı verilen soru sayısına ile eşit olacak şekilde hesaplanmaktadır. BKE, Kernberg (1984)’in kişilik örgütlenmeleri kuramına dayanmaktadır. Buna uygun olarak envanter kimlik karmaşası, ilkel savunma mekanizmalarının kullanımı, gerçekliğin değerlendirilmesinde yaşanan bozulmalar ve yakınlaşmaktan korkmak olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. BKE, Aydemir ve arkadaşları (2006) tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. Türkçe uyarlamasının güvenilirlik analizinde tüm katılımcılara uygulanan ölçeğin Cronbach alfa değerleri .92, sınırda kişilik bozukluğu tanısı almış katılımcılara uygulanan ölçeğin Cronbach alfa değeri ise .84 olarak bulunmuştur (Aydemir ve ark., 2006). Yapılan analizler ölçeğin psikometrik özelliklerinin tatmin edici seviyede olduğuna işaret etmektedir. Envanterin Türkçe uyarlamasında kesme puanı 15 veya 16 puan olarak bulunmuştur (Aydemir ve ark., 2006). Mevcut çalışmada ise ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .78 olarak bulunmuştur.

2.2.3. Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği

Doron ve arkadaşları (2012a) tarafından geliştirilen Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği (RİOKÖ), romantik ilişkilerde deneyimlenen obsesyon ve kompulsiyonları değerlendiren 5’li likert tipi 14 adet sorudan oluşmaktadır. Ölçekteki 2 soru, soruların benzer bir şekilde cevaplanmadığını kontrol etmek amacı ile ölçüm aracına dahil edilmiştir. Ölçekten alınan yüksek puan ilişkiye yönelik obsesyon ve kompulsiyonların fazlalığına işaret etmektedir (Trak ve İnözü, 2017). Ölçek partnere duyulan sevgi, ilişkinin doğruluğu ve partner tarafından sevilme olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçe geçerlilik güvenilirlik çalışmaları Trak ve İnözü (2017) tarafından yapılmış ve ölçeğin tümü için iç tutarlılık katsayısının .89 olduğu görülmüştür. Cronbach alfa değerleri partnere duyulan sevgi alt boyutu, ilişkinin doğruluğu ve partner tarafından sevilme alt boyutları için sırası ile .73, .78 ve .83 olarak bulunmuştur. Tüm bu bulgular ölçeğin Türkçe formunun oldukça yüksek güvenilirlik ve geçerlik değerlerine sahip bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada iç tutarlılık katsayısı tüm ölçek için .81, alt boyutlar için sırası ile .87, .82 ve .83 olarak hesaplanmıştır.

2.2.4. Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirti Ölçeği

Doron ve arkadaşları (2012b) tarafından partnere yönelik obsesyon ve kompulsiyonları değerlendirmek amacı ile geliştirilen Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirti Ölçeği (PİOKBÖ) 5'li Likert tipi 28 sorudan oluşmaktadır. Ölçeğin 4 sorusu kontrol maddeleri olarak kullanılmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puan partnere yönelen obsesyon ve kompulsiyonların yoğunluğuna işaret etmektedir. Ölçek ahlaklılık, sosyallik, duygusal istikrarlılık, yeterlilik, görünüş ve zekâ olmak üzere toplam 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçe geçerlilik güvenilirlik çalışmaları Trak ve İnöz (2017) tarafından gerçekleştirilmiş ve ölçeğin toplam puanına ilişkin Cronbach alfa değeri .94 olarak bulunmuştur. Alt boyutlar için Cronbach alfa değerleri ise sırası ile .88, .77, .85, .83, .88 ve .71 olarak hesaplanmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik analizi sonuçları ölçeğin Türkçe uyarlamasının tatmin edici psikometrik özelliklere sahip olduğuna işaret etmektedir. Bu çalışmada iç tutarlılık katsayısının ölçek için .87, alt boyutlar için sırası ile .80, .76, .80, .85, .85 ve .75 olduğu görülmektedir.

2.2.5. Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği

Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği (BNİGDÖ), erken dönem nesne ilişkilerini benlik fonksiyonları aracılığı ile incelemek üzere geliştirilmiştir (Bell, 1995). Ölçek nesne ilişkilerini ve gerçeği değerlendirme yetilerini ölçen 45 maddelik iki bölümden oluşmaktadır (Uluç ve ark., 2016). Ölçeğin nesne ilişkileri boyutu Bell ve arkadaşları (1979; akt. Bell ve ark., 1986) tarafından oluşturulmuş, gerçeği değerlendirme boyutu ise Bell (1995) tarafından ölçeğe eklenmiştir. Nesne ilişkilerine ait alt boyutlar yabancılaşma, güvensiz bağlanma, benmerkezcilik ve sosyal yetersizlik; gerçeği değerlendirmeye ilişkin alt boyutlar ise algıların belirsizliği, gerçekliğin bozulması ve halüsinasyonlar ve delüzyonlardan oluşmaktadır (Bell, 1995). Ölçekten alınan puan arttıkça nesne ilişkilerinin niteliğinin düştüğü ve nesne ilişkilerine dair sorunların arttığı bilinmektedir (Bell, 1995). Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları Uluç ve arkadaşları (2016) tarafından gerçekleştirilmiştir. Nesne ilişkileri boyutunun alt boyutları için iç tutarlılık değerleri yabancılaşma için .80, güvensiz bağlanma için .74, benmerkezcilik için .70 ve sosyal yetersizlik için .73 olarak bulunmuştur. Gerçeği değerlendirme boyutunun alt boyutları için ise iç tutarlık katsayıları gerçekliğin bozulması için .77, algıların belirsizliği için .54 ve halüsinasyon ve delüzyon için .70 olarak bulunmuştur. Algıların belirsizliği alt boyutu hariç iç tutarlılık değerleri bütün alt boyutlarda beklenen düzeyde çıkmıştır (Uluç ve

ark., 2016). Mevcut çalışmanın kapsamı gereği BNİGDÖ'nün yalnızca nesne ilişkileri boyutu analizlere dahil edilmiştir. Bu çalışmada Bell Nesne İlişkileri Ölçeğinin (BNİÖ) iç tutarlılık katsayısı .78 olarak bulunmuştur. Alt ölçekler için iç tutarlılık katsayıları sırası ile .73, .59, .60 ve .72 olarak hesaplanmıştır.

2.2.6. Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Anketi

Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Anketi (YAAA), Manicavasagar ve arkadaşları (2003) tarafından yetişkinlerin ayrılık kaygısı seviyelerini ölçmek amacı ile geliştirilmiş 27 maddeli bir ölçüm aracıdır. Sorular 4'li likert tipi cevapları içermektedir. Anketin Türkçe geçerlilik güvenilirlik çalışmaları Diriöz (2010) tarafından gerçekleştirilmiştir. Anketin iç tutarlılık değeri .93 olarak bulunmuştur. Buna göre ölçüm aracının oldukça yüksek güvenilirlik değerine sahip olduğunu söylemek mümkündür. Bu çalışmada YAAA iç tutarlılık katsayısı .89 olarak hesaplanmıştır.

2.3. İşlem

Katılımcılar çalışmaya Qualtrics (Qualtrics, Provo, UT) programı üzerinden erişim sağlamışlardır. Araştırmaya katılmayı kabul eden katılımcılardan ilk olarak Bilgilendirilmiş Onam Formunu (EK 7) okumaları istenmiştir. Ardından Demografik Bilgi Formu, BKE, RİOKÖ, PİOKBÖ, BNİÖ ve YAAA'dan oluşan ölçek seti terazileme yöntemi ile katılımcılara ulaştırılmış ve katılımcılardan ölçek setini tamamlamaları istenmiştir.

2.4. Veri Analizi

Veri setinin analizleri Statistical Package for Social Science (SPSS V. 28.0) ile gerçekleştirilmiştir. İlk olarak veri seti normallik, kayıp veri ve uç değerler açısından incelenmiş, her bir ölçeğin mevcut araştırmadaki iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Ardından demografik değişkenler ile çalışmanın değişkenleri arasındaki ilişkiler korelasyon analizleri ile incelenmiştir. Ek olarak araştırmada kullanılan ölçüm araçlarının birbirleri ile ilişkilerini değerlendirmek amacı ile korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın amacı gereği sınırda kişilik örgütlenmesinde ilişki ve partner obsesyonlarını incelemeye yönelik oluşturulan kuramsal modellerin testi çoklu doğrusal regresyon analizi ile gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Verilerin İstatistiksel Analize Uygunluğunun İncelenmesi

İlk olarak araştırmanın verileri ($N = 419$) parametrik analizlere uygunluk açısından değerlendirilmiştir. Veri setinde herhangi bir kayıp veya uç veri bulunmamıştır. Veri setinin normal dağılım varsayımını karşıladığını görmek amacı ile ölçeklerden alınan puanlar basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) nitelikleri bakımından incelenmiştir. Veri setinin basıklık ve çarpıklık değerlerinin -1.5 ile $+1.5$ arasında bulunduğu gözlemlenmiştir. Normal dağılım varsayımının karşılanması için verilerin -1.5 ile $+1.5$ değerleri arasında bulunması gerekliliği bilgisi ışığında (Tabachnick ve Fidell, 2014) bu araştırmanın normal dağılım varsayımını karşıladığı sonucuna ulaşılmaktadır.

3.2. Çalışmanın Değişkenleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Hipotez testine geçilmeden önce çalışmanın demografik verileri (yaş, ilişki memnuniyeti, ilişki süresi) ile yordanan (ilişki ve partner obsesyonları) ve yordayıcı (yabancılaşma, benmerkezcilik, güvensiz bağlanma, sosyal yetersizlik, ayrılık kaygısı) değişkenleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Yordayıcı ve yordanan değişkenler ile demografik veriler arasındaki ilişkiler raporlanmıştır. Ardından ölçekler arası ilişkiler incelenmiştir.

Bulgulara göre yaş ile yabancılaşma ($r = -.01, p > .05$), benmerkezcilik ($r = -.003, p > .05$), güvensiz bağlanma ($r = -.04, p > .05$) ve ayrılık kaygısı ($r = -.04, p > .05$) arasında anlamlı bir ilişki bulunamazken sosyal yetersizlik ile yaş arasında ($r = -.10, p < .05$) anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. İlişki süresi ile yabancılaşma ($r = -.14, p < .01$), benmerkezcilik ($r = -.12, p < .05$), güvensiz bağlanma ($r = -.10, p < .05$) ve sosyal yetersizlik ($r = -.10, p < .05$) arasında anlamlı ve negatif yönlü ilişkiler bulunurken ayrılık kaygısı ile ilişki süresi arasında ($r = .02, p > .05$) anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. İlişki memnuniyeti ile yabancılaşma ($r = -.34, p < .01$), benmerkezcilik ($r = -.30, p < .01$), güvensiz bağlanma ($r = -.16, p < .01$) ve sosyal yetersizlik ($r = -.12, p < .05$) arasında anlamlı ve negatif yönlü ilişkiler bulunurken ayrılık kaygısı ile ilişki memnuniyeti arasında ($r = .06, p > .05$) anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Yordayıcı değişkenler ile demografik değişkenler arasındaki ilişkiler incelendikten sonra ilişki obsesyonu ile örneklemin demografik özellikleri arasındaki korelasyon değerlendirilmiştir. Yapılan korelasyon analizine göre, ilişki obsesyonu ile yaş ($r = -.02, p > .05$) ve ilişki süresi ($r = -.07, p > .05$) arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. İlişki obsesyonu ile ilişki memnuniyeti ($r = -.50, p < .01$) arasındaki ilişkinin anlamlı ve negatif yönlü olduğu görülmüştür.

İlişki obsesyonunun ardından partner obsesyonu ile demografik veriler arasındaki korelasyon incelenmiştir. Partner obsesyonu ile yaş ($r = .06, p > .05$) ve ilişki süresi ($r = -.01, p > .05$) arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Partner obsesyonu ile ilişki memnuniyeti arasında ise anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur ($r = -.48, p < .01$).

Regresyon analizine geçilmeden önce ölçekler arası korelasyonlar incelenmiştir (bkz. Tablo 2). Analiz sonuçlarına göre sosyal yetersizlik ile ayrılık kaygısı değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($r = .08, p > .05$). Sosyal yetersizlik ile ayrılık kaygısı dışındaki tüm değişkenlerin birbirleri ile .10 ile .69 aralığında değişen anlamlı ve pozitif yönlü ilişkisinin bulunduğu görülmektedir.

Tablo 2.*Ölçekler Arası Korelasyon Analizleri*

	1	2	3	4	5	6	7
1 İlişki Obsesyonu	—						
2 Partner Obsesyonu	.63**	—					
3 Sosyal Yetersizlik	.20**	.17**	—				
4 Ayrılık Kaygısı	.20**	.10*	.08	—			
5 Yabancılaşma	.42**	.35**	.65**	.20**	—		
6 Güvensiz Bağlanma	.43**	.30**	.44**	.35**	.62**	—	
7 Benmerkezcilik	.42**	.35**	.26**	.27**	.69**	.53**	—

Not: ** $p < .01$, * $p < .05$.

3.3. İlişki Obsesyonunu Yordayan Değişkenlerin Belirlenmesi

İlişki obsesyonunu yordayan değişkenlerin belirlenmesi amacı ile sosyal yetersizlik, ayrılık kaygısı, yabancılaşma, güvensiz bağlanma ve benmerkezcilik değişkenlerinin yordayıcı olduğu çoklu doğrusal regresyon modeli test edilmiştir. Sonuçlar yorumlanmadan önce değişkenler arasında çoklu doğrusallık sorunu (multicollinearity) olup olmadığını tespit etmek amacı ile varyans büyütme faktörü (VIF) ve tolerans değerleri incelenmiştir. Alan yazında 10'dan yüksek VIF değerleri ve 0.2'den küçük tolerans değerlerinin çoklu doğrusallık sorununa işaret ettiği belirtilmiştir (Hair ve ark., 1995). Analizler sonucunda çalışmanın değişkenleri arasında çoklu doğrusallık sorunu olmadığı bulunmuştur ($VIF_{maks} = 2.3$, $Tolerans_{min} = 0.4$).

Eldeki değişkenler ile ilişki obsesyonunu en iyi yordayan regresyon modellerini belirlemek için değişkenler adımsal (stepwise) olarak analize dahil edilmiştir (bkz. Tablo 3). Analizler sonucunda anlamlı 3 adet modele ulaşılmıştır. Birinci model %18'lik anlamlı bir varyansı açıklamaktadır, [$R^2 = .18$, $F(1, 417) = 92.49$, $p < .01$]. Birinci modelde güvensiz bağlanmanın ilişki obsesyonunu anlamlı olarak ve pozitif yönde yordadığı bulunmuştur ($\beta = .09$, $SE = .01$, $p < .01$). İkinci model ise anlamlı düzeyde %5'lik ek bir varyansı açıklamıştır, [$R^2 = .23$, $F(2, 416) = 63.06$, $p < .01$]. İkinci modelde güvensiz bağlanmanın yanı sıra benmerkezciliğin de ilişki obsesyonunu anlamlı olarak ve pozitif yönde yordadığı görülmektedir ($\beta = .05$, $SE = .01$, $p < .01$). Üçüncü model de benzer şekilde anlamlı düzeyde %1'lik ek bir varyansı açıklamıştır, [$R^2 = .24$, $F(3, 415) = 44.24$, $p < .01$]. Üçüncü modelde güvensiz bağlanma ve benmerkezciliğin yanı sıra yabancılaşmanın da ilişki obsesyonunu anlamlı olarak ve pozitif yönde yordadığı görülmektedir ($\beta = .02$, $SE = .01$, $p < .05$). Sosyal yetersizlik ve ayrılık kaygısı değişkenlerinin ise ilişki obsesyonu üzerinde herhangi yordayıcı bir etkisi tespit edilmemiştir ($p > .05$). Mevcut örnekleme güvensiz bağlanma, benmerkezcilik ve yabancılaşma düzeyleri yüksek olan kişilerin ilişki obsesyonlarının da daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 3.*İlişki Obsesyonu Adımsal Regresyon Analizi Sonuçları*

	Değişken	β	SE	p	F	R ²
1. Adım					92.49	.18
	Güvensiz Bağlanma	.09	.01	< .01		
2. Adım					63.06	.23
	Güvensiz Bağlanma	.06	.01	< .01		
	Benmerkezcilik	.05	.01	< .01		
3. Adım					44.24	.24
	Güvensiz Bağlanma	.05	.01	< .01		
	Benmerkezcilik	.04	.01	.01		
	Yabancılaşma	.02	.01	.02		

Not: β : Unstandardized Beta, SE: Standard Error

3.4. Partner Obsesyonunu Yordayan Değişkenlerin Belirlenmesi

Partner obsesyonunu yordayan değişkenlerin belirlenmesi amacı ile yabancılaşma, benmerkezcilik, güvensiz bağlanma, sosyal yetersizlik ve ayrılık kaygısı değişkenlerinin yordayıcı olduğu çoklu doğrusal regresyon modeli test edilmiştir. Sonuçlar yorumlanmadan önce değişkenler arasında çoklu doğrusallık sorunu olup olmadığını tespit etmek amacı ile varyans büyütme faktörü (VIF) ve tolerans değerleri incelenmiştir. Analiz bulgularına bakıldığında değişkenler arasında çoklu doğrusallık sorunu olmadığı görülmektedir ($VIF_{maks} = 1.9$, $Tolerans_{min} = 0.3$).

Eldeki değişkenler ile partner obsesyonunu en iyi yordayan regresyon modellerini tespit etmek için değişkenler adımsal olarak analize dahil edilmiştir (bkz. Tablo 4). Buna göre, anlamlı 2 adet modele ulaşılmıştır. Birinci model %12'lik anlamlı bir varyansı açıklamaktadır, [$R^2 = .12$, $F(1, 417) = 58.82$, $p < .01$]. Birinci modelde yabancılaşmanın partner obsesyonunu anlamlı olarak ve pozitif yönde yordadığı görülmektedir ($\beta = .03$, $SE = .01$, $p < .01$). İkinci model ise anlamlı düzeyde %3'lük ek bir varyansı açıklamıştır, [$R^2 =$

.15, $F(2, 416) = 35.69, p < .01$]. Bu modelde yabancılaşmanın yanı sıra benmerkezcilik de partner obsesyonunu anlamlı olarak ve pozitif yönde yordamıştır ($\beta = .03, SE = .01, p < .01$). Sosyal yetersizlik, güvensiz bağlanma ve ayrılık kaygısının partner obsesyonu üzerinde yordayıcı bir etkisi bulunmamıştır ($p > .05$). Mevcut örnekleme yabancılaşma ve benmerkezcilik düzeyleri yüksek olan kişilerin partner obsesyonlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.

Partner Obsesyonu Adımsal Regresyon Analizi Sonuçları

	Değişken	β	SE	p	F	R ²
1. Adım					58.82	.12
	Yabancılaşma	.03	.01	< .01		
2. Adım					35.69	.15
	Yabancılaşma	.02	.01	< .01		
	Benmerkezcilik	.03	.01	< .01		

Not: β : Unstandardized Beta, SE: Standard Error

4. TARTIŞMA

Bu tez çalışması sınırdaki kişilik örgütlenmesinde ilişki ve partner obsesyonlarını Nesne İlişkileri perspektifinden incelemeyi amaçlamaktadır. Bu hedef doğrultusunda sınırdaki kişilik örgütlenmesinde ilişki ve partner obsesyonları üzerinde etkili olabileceği düşünülen yabancılaşma, benmerkezcilik, güvensiz bağlanma, sosyal yetersizlik ve ayrılık kaygısı değişkenlerinin yordayıcı rolü araştırmanın verileri ışığında incelenmiştir. Tartışma bölümünde çalışmanın bulguları değerlendirilecek ve bu bulguların kuramsal açıdan yorumlarına değinilecektir. Tartışma bölümündeki başlıklar, Bulgular bölümündeki analiz sıralamasına uygun olarak sunulmuştur. Bu bölümde ilk önce korelasyon analizi, ardından da regresyon analizi bulguları yorumlanacak, çalışmanın sınırlılıkları ve klinik alana yapacağı katkılar değerlendirilerek gelecekteki çalışmalar için öneriler sunulacaktır.

Öncelikle çalışmadaki demografik değişkenler (yaş, ilişki memnuniyeti ve ilişki süresi) ile yordayıcı ve yordanan değişkenler arasında gerçekleştirilen korelasyon analizi bulguları incelenmiştir. Bulgulara göre nesne ilişkileri nitelikleri olan yabancılaşma, benmerkezcilik ve güvensiz bağlanma ile yaş arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu veri alan yazında nesne ilişkileri nitelikleri ile yaş arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmalar ile örtüşmektedir (örn., Azim ve ark., 1991; Bell ve ark., 1986). Azim ve arkadaşları (1991) ile Bell ve arkadaşları (1986) yetişkin örneklemeler ile yürüttükleri çalışmalarında nesne ilişkileri nitelikleri ile yaş arasındaki ilişkiyi incelemiş, yaş ile nesne ilişkileri nitelikleri arasında anlamlı bir ilişki gözlemlememişlerdir. Nesne ilişkileri niteliklerinin preödüpal gelişim sürecinde gelişimlerini tamamlayarak ruhsallığa yerleştiği (Westen ve ark., 1991) bilgisi ışığında değerlendirildiğinde nesne ilişkileri niteliklerinin yetişkin bir örnekleme yaş ile anlamlı bir ilişki göstermemesi alan yazındaki çalışmalara ek olarak kuramsal açıdan da uygundur. Benzer şekilde ayrılık kaygısı ile yaş arasında da anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ayrılık kaygısının erken dönem nesne ilişkileri deneyimleri sonucu ortaya çıkan (Bowlby, 1973) ve sürdürülen (Poulton ve ark., 2001) bir kaygı türü olduğu bilinmektedir. Erken dönem nesne ilişkilerindeki olumsuz nesne ilişkileri deneyimlerinin etkisi ile ortaya çıkan ve bebeğin kaygıyı tolere etme kapasitesindeki gelişimsel bir zorlantanın etkisi ile nesne ilişkilerinde yaşam boyu sürdürülen ayrılık kaygısının yetişkinleri inceleyen bir çalışmada yaş ile anlamlı bir ilişki içerisinde olmamasının kuramsal açıdan uygun olduğu düşünülmektedir.

Mevcut çalışmada nesne ilişkileri nitelikleri olan yabancılaşma, benmerkezcilik ve güvensiz bağlanma ile yaş arasında anlamlı bir ilişki bulunamazken sosyal yetersizlik ile yaş arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Çalışmanın bulgularına göre sosyal yetersizlik algısı yaş arttıkça anlamlı şekilde azalmaktadır. Kişilerin kendilerine dair sosyal yetersizlik algılarının sosyal deneyimlerinden beslendiği ve kişilerin olumsuz algıladıkları ilişki deneyimleri sonucunda kendiliklerine ilişkin sosyal yetersizlik algılarının desteklendiği bilinmektedir (Rose-Krasnor, 1997). Puklek ve Vidmar (2000) ergen bir örnekleme sosyal kaygıyı inceledikleri çalışmalarında katılımcıların ötekiler tarafından olumsuz şekilde değerlendirilmeye ilişkin duydukları kaygılarının yaş arttıkça azaldığını ve bu azalmanın kadınlarda daha belirgin bir şekilde görüldüğünü bildirmişlerdir. Sosyal yetersizliğin ötekiler tarafından olumsuz şekilde değerlendirilmeye yönelik bir endişe durumu olarak gözlemlendiği bilinmektedir (Bell, 1995). Kişilerin ötekiler tarafından olumsuz değerlendirileceklerine ilişkin kaygılarının yaş ile azalması ile sosyal açıdan yetersiz olduklarına ilişkin algılarının yaş ile azalması durumlarının ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Yanı sıra, mevcut çalışmanın örneklemini kadınlar oluşturmaktadır. Sosyal yetersizlik ile yaş arasındaki negatif yönlü ilişkiye dair bulgunun çalışmanın örnekleminin kadın oluşu ile ilişkili olabileceği de düşünülmektedir. Puklek ve Vidmar (2000) kadınların ötekiler tarafından olumsuz şekilde değerlendirilmeye ilişkin duydukları kaygılarının yaş ile azalmasının kadınlara atfedilen cinsiyet rolleri ile ilişkili olabileceğini öne sürmüşlerdir. Kadınların sosyal ilişkilerde aktif ve başarılı olmalarının beklendiği ve bu beklentinin etkisi altında kaldıkları bilinmektedir (Kimmel ve ark., 1995). Mevcut çalışmanın bulgularının Puklek ve Vidmar (2000)'ın bulgularını desteklemesi ilerleyen çalışmalarda cinsiyet farklılıkları ile nesne ilişkileri nitelikleri arasındaki ilişkilerin gelişimsel ve sosyal açılardan daha detaylı şekilde ele alınmasının gerekliliğini göstermektedir.

İlişki süresi ile nesne ilişkileri nitelikleri olan yabancılaşma, benmerkezcilik, güvensiz bağlanma ve sosyal yetersizlik arasındaki anlamlı ve negatif yönlü ilişkinin alan yazın ile uyumlu olduğu görülmektedir (Bowlby, 1973; Scharrf ve Scharrf, 1991). Nesne ilişkileri niteliklerinin düşüklüğü erken dönem olumsuz nesne ilişkileri deneyimlerinden kaynaklanmakta ve kişilerin kendiliğe ve nesneye ilişkin zihinsel tasarımlarının olumsuzluğunu yansıtmaktadır (Sochos, 2013). Kişilerin kendiliklerine ve nesneye ilişkin olumsuz tasarımları ise ilişkileri sürdürme güçlüklerini ortaya çıkarmaktadır. Bu olumsuz tasarımlar olumsuz nesne ilişkileri deneyimlerinin devamlılığını sağlamakta, böylelikle

nesne ilişkilerinde deneyimlenen güçlükler devam etmektedir. Nesne ilişkileri niteliklerinin kişileri ilişkilendirme ve ilişkiyi sürdürme konusunda motive ettikleri, yönlendirdikleri, ayrıca ilişki kalitesi ve nitelikleri üzerinde etkili oldukları bilinmektedir (Kernberg, 2004). Nesne ilişkileri niteliklerinde düşüklük durumunda kişilerin ötekiler ile süregelen bir ilişki kurabilmeleri zorlaşmaktadır (Bell, 1995). Mevcut çalışmada da nesne ilişkileri nitelikleri ile ilişki süresi arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bu durum nesne ilişkilerinde zorluk yaşayan kişilerin ilişkileri sürdürme konusunda deneyimledikleri güçlüğü işaret etmektedir. Diğer bir yordayıcı değişken olan ayrılık kaygısı ile ilişki süresi arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bulgulara göre yetişkinlikte görülen ayrılık kaygısı nesne ile ilişkinin süresinden etkilenmemektedir. Bulunan bu veri ayrılık kaygısının doğası ile ilişkili görülmektedir. Ayrılık kaygısının anneden ayrılma döneminde bebek tarafından deneyimlenen gelişimsel bir kaygı türü olduğu ve bu kaygının anne ile güvenli bir ilişki içerisinde bebek tarafından tolere edilip aşılabildiği bilinmektedir (Mahler, 1972). Ancak ayrılma döneminde anne ile olumlu ve güvenli bir nesne ilişkisi kurulamaması durumunda ayrılık kaygısı tolere edilememekte ve bu kaygı ruhsallığa yerleşmektedir (Bowlby, 1973). Ayrılma gelişimsel döneminin sağlıklı geçirilememesi sonucunda yalnızca anne ile olan nesne ilişkisi değil, kişilerin tüm nesne ilişkileri ayrılık kaygısı deneyimlerini içerecek şekilde kurulmakta ve sürdürülmektedir (Ainsworth, 1969; Bowlby, 1973). Bu durumda kişiler nesne ile ilişki süresince ayrılık kaygısı deneyimleri yaşamakta (Weinfeld ve ark., 1997), ayrılık kaygısı ilişkinin süresi ile bağlantılandırılmamaktadır.

İlişki memnuniyeti ile nesne ilişkileri nitelikleri arasındaki ilişkiye bakıldığında ilişki memnuniyeti ile nesne ilişkileri niteliklerinde düşüklük arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir. Çalışmanın bulgularına göre yabancılaşma, benmerkezcilik, güvensiz bağlanma ve sosyal yetersizlik puanlarında yükselme düşük ilişki memnuniyeti ile ilişkilendirilmektedir. Alan yazında hem nesne ilişkileri niteliklerinde artış ile ilişki memnuniyetinin pozitif yönlü ilişkisini gösteren çalışmalar (örn., Grimm ve ark., 1997) hem de nesne ilişkileri niteliklerinde düşüklük ile ilişki memnuniyetinin negatif yönlü ilişkisini gösteren çalışmalar (örn., Abbasi ve ark., 2021) yer almaktadır. Nesne ilişkileri niteliklerinde yükseklik yetişkinlerin romantik ilişkilerine dair memnuniyet algıları ve olumlu yaşantıları ile (Grimm ve ark., 1997), nesne ilişkileri niteliklerindeki düşüklük ise ilişkiden memnuniyetsizlikleri ve olumsuz ilişkisel yaşantıları ile (Abbasi ve ark., 2021) ilişkilendirilmektedir. Araştırmaların yanı sıra nesne ilişkileri niteliklerinde düşüklük ile ilişki memnuniyeti arasında bulunan negatif yönlü ilişki kuramsal açıdan da uygundur.

Nesne ilişkileri nitelikleri kişilerin kendileri ve nesne ile ilişkilene şekillerini, ayrıca nesne ilişkilerini kavrama, anlamlandırma ve yorumlama eğilimlerini etkilemektedir (Kernberg, 2004). Kişilerin kendilik, nesne ve ilişki algılarını etkileyen bu durum böylelikle ilişkilerin gidişatı ve niteliklerine etki etmektedir (Bell, 1995). Mevcut çalışmada da nesne ilişkileri niteliklerinde düşüklük ile ilişki memnuniyeti arasında negatif yönlü bir ilişkinin bulunduğuna ilişkin veri, nesne ilişkileri niteliklerinde düşüklük deneyimleyen kişilerin ilişkilerine dair memnuniyet algılarının da düşük olduğuna işaret etmektedir.

Alan yazında ilişki memnuniyeti ile ayrılık kaygısı arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmalara bakıldığında çeşitli çalışmalarda kaygı ile ilişki memnuniyeti arasında negatif yönlü bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir (örn., Butzer ve Campbell, 2008; Hammond ve Fletcher, 1991; Waring ve ark., 2019). Bu çalışmada ise ayrılık kaygısı ile ilişki memnuniyeti arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu durumun bu çalışmada kullanılan ölçüm yönteminden kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Butzer ve Campbell (2008)'ın ayrılık kaygısı ile ilişki memnuniyeti arasındaki ilişkiyi incelerken ilişki memnuniyetini cinsel hayat memnuniyeti, bağlanma türü, ilişki doyumu gibi farklı açılardan ve çeşitli ölçüm araçları ile ele aldıkları görülmektedir. Benzer şekilde Hammond ve Fletcher (1991) ile Waring ve arkadaşlarının (2019) ilişki memnuniyetini kapsamlı bir ölçüm aracı ile ilişkiye dair çeşitli sosyal açılardan ölçtükleri görülmektedir. Mevcut çalışmada ilişki memnuniyeti öz bildirim yolu ile ölçülmüş ve katılımcılara ilişkilerinden ne kadar memnun oldukları sorulmuştur. Mevcut çalışmada süreklilik arz etmediği ve anlık ilişki deneyimlerinden etkileneceği bilinen (Hammond ve Fletcher, 1991) ilişki memnuniyeti değişkeninin katılımcılara süreklilik içeren bir perspektiften sorulmadığı görülmektedir. Bu durumun ilişki memnuniyetine ilişkin dar bir bilgiye ulaşılmasını sağlamış olabileceği düşünülmektedir. Bu yüzden ilerleyen çalışmalarda ayrılık kaygısı ile ilişki memnuniyeti arasındaki ilişkinin çeşitli açılardan ve farklı ölçüm araçları ile ele alınmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

İlişki ve partner obsesyonları ile demografik verilerin korelasyonuna bakıldığında yaş ile ilişki ve partner obsesyonu arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı görülmektedir. Yaşın ilişki ve partner obsesyonları ile ilişkili olmadığına dair bu verinin ilişki ve partner obsesyonları alan yazını ile uyum gösterdiği görülmektedir (örn., Doron ve ark., 2013). Doron ve arkadaşları (2013) klinik gözlemleri ışığında gerçekleştirdikleri çalışmalarında ilişki ve partner obsesyonlarının erken yetişkinlik döneminde ortaya çıktığını ve romantik ilişkiler sürdükçe devam edebildiğini gözlemlemişlerdir. Buna göre ilişki ve partner

obsesyonları yaş ile anlamlı bir artma veya azalma göstermemekte, bu durum ise ilişki ve partner obsesyonlarının doğaları ile bağlantılı görülmektedir. Mevcut çalışmanın bulguları Doron ve arkadaşlarının ilişki ve partner obsesyonları modelini destekler niteliktedir. Ek olarak, mevcut çalışmada örneklem alan yazındaki öncüllerinin aksine yalnızca kadın katılımcılardan oluşmaktadır. Obsesyon alan yazında obsesif belirtilerin kadınlarda erkeklere oranla daha geç başlangıçlı olduğu bulunmuştur (Lochner ve Stein, 2001; Taylor, 2011). İlişkisel obsesyonlar alan yazında ise ilişki ve partner obsesyonları ile yaş arasındaki ilişkinin cinsiyetler arası farklılıklar açısından incelenmediği görülmektedir. Mevcut çalışma ise kadınlardan oluşan örneklemde sınırdaki kişilik örgütlenmesinde ilişki ve partner obsesyonlarının yaş ile anlamlı bir ilişki içerisinde olmadığını göstermektedir.

Mevcut çalışmada ilişki süresi ile ilişki ve partner obsesyonlar arasındaki ilişkiye bakıldığında bu ilişkinin anlamlı olmadığı görülmektedir. Alan yazında ilişki süresi ile ilişki ve partner obsesyonları arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmaların kısıtlı ve bulguların çelişkili olduğu gözlemlenmiştir. Yetişkin bir örneklemde ilişki ve partner obsesyonları ile ilişki süresi arasındaki ilişkiyi inceleyen Szepeznwol ve arkadaşları (2014) ilişki süresi ile ilişki ve partner obsesyonları arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki bulmuşlardır. Mevcut çalışmada ise ilişki ve partner obsesyonları ile ilişki süresi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Mevcut çalışmanın bulguları Türkiye’de yetişkin bir örneklemde ilişki süresi ile ilişki ve partner obsesyonlarının ilişkisini inceleyen Yıldırım (2017)’nin bulguları ile örtüşmektedir. İlişkisel obsesyonların kuramsal modeline bakıldığında bu obsesyon türünün mevcut bir ilişkinin yanı sıra ilişki yokluğunda da ortaya çıkabileceği, mevcut bir partner ile ilişkinin yanı sıra geçmiş ya da gelecek partner ile ilişkilere yönelebileceği ve ilişki içerisindeki herhangi bir dönemde ortaya çıkabileceği bilinmektedir (Doron ve ark., 2014). Ayrıca ilişki ve partner obsesyonların erken yetişkinlik döneminde başlayarak kişilerin romantik yaşamları süresince devam edebildiği bilinmektedir (Doron ve ark., 2014) Bu durum ilişki ve partner obsesyonlarının ilişkinin sürekliliğinden etkilenmeyen ve kişinin zihinsel yaşantısından köklenen bir obsesif düşünce biçimi olduğuna işaret etmektedir. Mevcut çalışmanın bulgularının ilişki ve partner obsesyonları kuramsal modelini desteklediği görülmektedir.

İlişki memnuniyeti ile ilişki ve partner obsesyonları arasındaki ilişkiye bakıldığında ise ilişki memnuniyeti ile hem ilişki hem de partner obsesyonu arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bu ilişki alan yazındaki çalışmalar ile uyumludur (örn., Balcı, 2021). Yetişkinlerde ilişki memnuniyetinin ilişki ve partner obsesyonu üzerindeki etkisini

inceleyen Balcı (2021) ilişki ve partner obsesyonları ile ilişki memnuniyeti arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki bulmuştur. İlişki ve partner obsesyonlarının ilişki memnuniyetini düşürdüğü, düşük ilişki memnuniyetinin ise ilişki ve partner obsesyonlarını arttırdığı bilinmektedir (Doron ve ark., 2014). Bu anlamda ilişki memnuniyeti ile ilişki ve partner obsesyonları arasındaki negatif yönlü ilişki, ilişki ve partner obsesyonlarının doğası ile bağlantılı görünmektedir. Mevcut çalışmanın bulguları ışığında ilişki memnuniyetinin ilişkide hoşnutsuzluk deneyimlerine yol açan yaşantılar veya ilişkisel yaşantılara dair bir hoşnutsuzluk algısı ile ilişkili olduğu, ilişki ve partner obsesyonlarının da bu yaşantılar ve algılar ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Mevcut çalışmada sınırdaki kişiliğin ilişkisel doğası göz önünde bulundurularak sınırdaki kişiliğin etiyojijisinde ve görünümünde önemli yer tuttuğu bilinen nesne ilişkileri nitelikleri (yabancılaşma, benmerkezcilik, güvensiz bağlanma, sosyal yetersizlik) ve ayrılık kaygısının ilişki ve partner obsesyonları üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Alan yazında ilişki ve partner obsesyonları ile yabancılaşma, benmerkezcilik, sosyal yetersizlik, güvensiz bağlanma ve ayrılık kaygısı arasındaki ilişkileri inceleyen bir çalışmanın mevcut olmadığı görülmektedir. Çalışmanın bulgularına göre nesne ilişkileri niteliklerinde azalma ile ilişki ve partner obsesyonları arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Yanı sıra ayrılık kaygısı ile ilişki ve partner obsesyonları arasındaki pozitif yönlü ilişki ayrılık kaygısı ile ilişkisel obsesif düşüncelerin de ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, nesne ilişkilerinde zorluk deneyimleyen kişilerin ilişkisel obsesif düşüncelerinin artma eğiliminde olduğu şeklinde yorumlanabilmektedir. Ayrıca Psikodinamik Kuram'da obsesyonların bir çeşit ilişkisel kontrol amacı taşıdığı ve kompulsif belirtilerin bu obsesif kontrol ihtiyacına bir cevap olarak ortaya çıktığı düşünülmektedir (Bellino ve ark., 2011). Bu perspektiften bakıldığında nesne ilişkilerinde zorluk deneyimleyen kişilerin ilişkisel obsesif düşüncelerinin ilişkiyi ve nesneyi kontrol altına alarak dengeleme ve ilişkiyi sürdürme işlevi gördüğü iddia edilmektedir.

Ayrılık kaygısı ile nesne ilişkileri nitelikleri incelendiğinde sosyal yetersizlik dışındaki nesne ilişkileri değişkenleri ile ayrılık kaygısı arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Alan yazında yabancılaşma ile ayrılık kaygısı arasındaki ilişkileri inceleyen bir çalışmanın mevcut olmadığı görülmektedir. Mevcut bulgulara göre ayrılık kaygısı içeren deneyimleri önlemek adına yabancılaşmanın savunucu bir işlev görerek kişilerin nesne ile ilişkilene motivasyonunu azaltıyor olabileceği düşünülmektedir. Benmerkezciliğin gelişimsel açıdan ilişkili olduğu ayrılma-bireyleşme döneminde oluşturulan bağımsız benlik algısı ile anneden ayrışmanın getirdiği ayrılık kaygısının ise

kuramsal açıdan birlikte ele alındığı görülmektedir (Vartanian, 1997). Benmerkezciliğin çeşitli gelişimsel kaygılara karşı bir savunma işlevi gördüğü (Elkind, 1976) bilgisi düşünüldüğünde benmerkezciliğin ayrılma deneyimleri ve bu deneyimler sonucu ortaya çıkan ayrılık kaygısına karşı savunucu bir nesne ilişkisi işlevi gördüğü düşünülmektedir. Annenin tutarsız, güvenilmez bir nesne ilişkisi sunduğu güvensiz bağlanma ise gelişimsel açıdan ayrılık kaygısı ile ilişkilendirilmekte (Uluç ve ark., 2016) ve ortak gelişimsel bir dönemde yaşanan ilişki sorunlarının varlığına işaret etmektedir. Çalışmada ayrılık kaygısı ile sosyal yetersizlik arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu durum alan yazındaki veriler ışığında incelenmiştir. Alan yazında sosyal yetersizlik ile kaygı ilişkisi sosyal yetersizlik sonucu yaşantılanan sosyal dışlanma kapsamında ele alınmıştır. Buna göre sosyal ilişkilerde yetersizlik algısı sosyal ilişkilerden uzaklaşmayı doğurmaktadır. Bu uzaklaşma veya dışlanma algısı kişilerde beğenilmeme, terk edilme veya yalnız kalma kaygıları uyandırmaktadır. Ayrılık kaygısı ise ilişkilenen ve libidinal yatırım yapılan bir nesne ile ilişkinin niteliğine ve bu ilişkinin bitmesi düşüncesine bir tepki olarak oluşan bir kaygı türüdür (Baumeister ve Tice, 1990). Mevcut çalışmada sosyal yetersizlik ve ayrılık kaygısı arasında anlamlı bir ilişki gözlemlenememesi bu bilgi ışığında değerlendirilmiştir. Buna göre kişiyi sosyal ilişkilerden uzaklaşmaya yönelten sosyal yetersizlik algısının bu ilişkiye yapılabilecek olası yatırımı, dolayısıyla bu ilişkinin bitmesine yönelik kaygı duymayı devre dışı bırakabileceği düşünülmektedir.

Çalışmada ilişki ve partner obsesyonları arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bu veri ilişki ve partner obsesyonları alan yazını ile uyumludur (örn., Doron ve ark., 2012a; 2012b). İlişkisel obsesyonların ilişki ve partner teması ile dışa vurulduğu ve bu iki temanın alan yazında ilişkisel obsesyonlar başlığı altında bir arada incelendiği görülmektedir. İlişki ve partner obsesyonları Doron ve arkadaşları (2012a) tarafından obsesyonun bilişsel modeli doğrultusunda kuramsallaştırılmıştır. Alan yazında yeni bir alan olan ilişkisel obsesyonlar Nesne İlişkileri perspektifinden ele alındığında ilişki ve partner obsesyonlarının hem nesne ilişkisine hem de nesnenin kendisine yönelen bir obsesif düşünce türü şeklinde yorumlanmasının Nesne İlişkileri Kuramı açısından uygun olacağı düşünülmektedir.

Sınırdaki kişilik örgütlenmesinde ilişki ve partner obsesyonlarını Nesne İlişkileri perspektifinden incelemek amacı ile yabancılaşma, benmerkezcilik, sosyal yetersizlik, güvensiz bağlanma ve ayrılık kaygısı yordayıcı değişkenlerinin ilişki ve partner obsesyonları üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Bu değişkenlerin analizleri çoklu adımsal regresyon analizi

ile gerçekleştirilmiştir. Regresyon analizi bulgularına göre yabancılaşmanın, güvensiz bağlanmanın ve benmerkezciliğin sınırdaki kişilik örgütlenmesinde ilişki obsesyonunu pozitif yönde yordadığı görülmektedir. Yabancılaşma, kişinin nesneye güven duyamadığı bir nesne ilişkisi deneyimi olarak tanımlanmaktadır (Dishion ve ark., 2000). Güven duyulamayan bu nesne ilişkisinin sonucunda kişi ilişkiyi kendi kontrolü altında tutabilmek adına obsesif bir nesne ilişkisi deneyimini zihinselleştirerek ilişkiyi kontrol ve güvence altında tutmaktadır. Güvensiz bağlanmanın ilişki obsesyonu üzerindeki yordayıcı etkisine bakıldığında nesne ilişkilerinde incinebilir, kırgın (Holaday ve Glidewell, 2000) bir kendilik temsiline sahip güvensiz bağlanan kişilerin ilişkiye dair devamlı güven arayışlarının (Levy ve Blatt, 1999) nesne ilişkisine yönelen obsesif bir deneyimi ortaya çıkardığı düşünülmektedir. Nesne ilişkisine dair sürekli tetikte ve kontrol ihtiyacında olan güvensiz bağlanan kişiler böylelikle yoğun kaygılarını yatıştırabilmektedirler. İlişki obsesyonunu yordayan son değişkenin benmerkezcilik olduğu görülmektedir. Benmerkezcilik kişilerin nesne ilişkilerinde kendilerini korumaya yönelik uğraşları (Uluç ve ark., 2016) neticesinde nesne ilişkisinin niteliğini sürekli sorguladıkları obsesif bir deneyimi yaşantıladıkları düşünülmektedir.

Sınırdaki kişilik örgütlenmesinde ilişki obsesyonu ile sosyal yetersizlik ve ayrılık kaygısı arasında düşük düzeyde bir ilişki bulunmakla birlikte bu değişkenlerin ilişki obsesyonu üzerinde yordayıcı bir etkisinin bulunmadığı görülmektedir. Ayrıca korelasyon analizi bulguları sosyal yetersizlik ve ayrılık kaygısı değişkenlerinin birbirleri ile ilişkili olmadıklarını göstermektedir. Bu durum neticesinde çalışmanın bu iki değişkeninin farklı ruhsal mekanizmalar ile bağlantılı olabileceği iddia edilebilmektedir. Sosyal yetersizlik, kişinin nesne ile ilişkilene ve bu ilişkiyi sürdürme motivasyonunda ve becerisinde bir yetersizlik durumunu ortaya çıkarmaktadır (Bell, 1995; Uluç ve ark., 2016). Çalışmanın bulguları ışığında, ilişkilene mekten kaçınan sosyal yetersizlik algısı yüksek kişinin ilişkinin niteliklerine yönelik sorgu ve düşüncelerinin ilişki obsesyonunu yordayacak denli yoğun olmadığı düşünülmektedir. Ayrılık kaygısı yaşayan kişiler ise ilişkinin niteliklerini ve partnerlerinin kendilerine sunduklarını sorgulamaktadırlar (Diriöz, 2010). Nesne ilişkisinde yaşanan yoğun kaygıyı yatıştırmak adına kişiler partnerleri ile yoğun temas girme kompulsiyonuna başvurmaktadırlar (Diriöz, 2010). Bu durumun ilişki obsesyonlarının şiddetini azaltabileceği ve ilişki obsesyonu ile ayrılık kaygısı arasındaki yordayıcı ilişkiyi etkisiz hale getirmiş olabileceği düşünülmektedir.

Bulgulara bakıldığında sınırdaki kişilikte partner obsesyonunu ise benmerkezciliğin ve yabancılaşmanın yordadığı görülmektedir. Benmerkezcilik kendiliğin nesneden korunmaya

çalışıldığı ve nesnenin tek yönlü algılanabildiği bir nesne ilişkisini temsil etmektedir (Holaday ve Glidewell, 2000). Nesnenin niteliklerine yönelik deneyimlenen yoğun güvensizlik neticesinde nesne, kendiliğin ihtiyaçları doğrultusunda nitelikleri bakımından sorgulanmaktadır. Benmerkezciliğin partner obsesyonu üzerindeki yordayıcı etkisi düşünüldüğünde bu obsesif düşüncenin nesneyi kontrol altında tutma ve bu yol ile kendiliği korumaya yönelik bir işlev gördüğü düşünülmüştür. Diğer bir yordayıcı değişken olan yabancılaşma ise kişinin nesne ile kendisi arasındaki ilişkiyi algılamakta yaşadığı bir zorluk durumunu ifade etmektedir (Mau, 1992). Nesnenin kendiliğe yabancı ve kendilikten bağımsız bir figür şeklinde algılanması, nesneye dair bir güvensizlik algısını ve bunun sonucunda da güvensizlik içeren nesne ilişkisi deneyimlerini ortaya çıkarmaktadır. Bu durumda kişi, nesnenin niteliklerini sorgulama yolu ile kendisini güvence altında tutmaya çalışmaktadır. Nesnenin niteliklerine yönelen sorguların yakın bir ilişki içerisinde artışının ve devamlı hale gelişinin ise obsesif bir deneyimi ortaya çıkardığı düşünülmektedir.

Sınırdaki kişilik örgütlenmesinde partner obsesyonu üzerinde güvensiz bağlanmanın, sosyal yetersizliğin ve ayrılık kaygısının yordayıcı bir etkisi bulunmamıştır. Güvensiz bağlanma ile ayrılık kaygısının nesne ilişkisine yönelik ortaya çıktığı bilinmektedir. Güvensiz bağlanma ilişkiye dair temel güvenin eksikliğine bir tepki olarak oluşan ve sürdürülen bir bağlanma biçimidir (Bowlby, 1973). Ayrılık kaygısı ise ilişkinin ve ilişkinin niteliklerinin sorgulandığı (Klein, 1980) bir nesne ilişkisini doğurmaktadır. Bu anlamda güvensiz bağlanma ve ayrılık kaygısı değişkenlerinin nesneden ziyade ilişkiye yönelen doğaları bu iki değişkenin partner obsesyonu üzerinde yordayıcı olmamalarını açıklamaktadır. Sosyal yetersizlik ise nesne ile ilişkilene kapasitesindeki güçlük neticesinde ilişkilene mekten kaçınmayı doğurmaktadır (Uluç ve ark., 2016). Bu durumda hem nesnenin hem de nesne ilişkisinin niteliklerine olan alaka azalmakta ve kaçınmacı bir tutum ortaya çıkmaktadır. Özet olarak, güvensiz bağlanma ve ayrılık kaygısı durumlarında kişinin odağının nesneden ziyade nesne ilişkisine yöneldiği; sosyal yetersizlikte ise odağın nesne ilişkisinden kaçınmaya yöneldiği görülmektedir. Partner obsesyonunun bir nesne olan partner ve bu nesnenin niteliklerine yönelen bir düşünce biçimi olduğu değerlendirildiğinde güvensiz bağlanmanın, ayrılık kaygısının ve sosyal yetersizliğin sınırdaki kişilikte partner obsesyonu üzerinde yordayıcı bir rol oynamaması durumu açıklanmaktadır.

4.1. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Öneriler

Mevcut araştırma sınırda kişilik örgütlenmesinde ilişki ve partner obsesyonlarını inceleyen ilk çalışma olması bakımından önemlidir. Kişilik yapılanmalarının ilişki ve partner obsesyonları üzerindeki etkilerini ele alması araştırmanın bir diğer güçlü yönüdür. Çalışma sınırda kişilik ile ilişki ve partner obsesyonları arasındaki ilişkiye kuramsal bir perspektif kazandırarak ilişki ve partner obsesyonlarını Nesne İlişkileri perspektifinden incelemiştir. Bununla birlikte çalışmanın bazı sınırlılıkları da bulunmaktadır. Bunların ilki, araştırmanın katılımcıların öz bildirimleri yolu ile gerçekleştirilmiş olmasıdır. Klinik bir değerlendirme sonucunda psikoterapistler tarafından yapılacak bir kişilik örgütlenmesi sınıflandırmasının kuramsal açıdan daha uygun olacağı görülmektedir. İlerleyen çalışmaların klinik değerlendirmeler ışığında klinik örneklemeler ile yürütülmesinin alan yazına değerli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmanın kısıtlılıklarından bir diğerini katılımcıların kadın, çoğunluğunun ise heteroseksüel ve lisans ve üzeri eğitime sahip olmaları oluşturmaktadır. Bu durumun çalışmanın bulgularının genellenmesinde sorunlar yaratabileceği düşünülmektedir. Çalışmanın bu anlamda daha geniş bir katılımcı kitlesi ile tekrarlanmasının ve cinsiyet eşitliği sağlanarak analizlerin kadınlar ve erkekler için ayrı ayrı yürütülmesinin alan yazına değerli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmada güvensiz bağlanmanın ilişki obsesyonu üzerinde yordayıcı etkisi bulunmuş olmasına rağmen kuramsal ve gelişimsel açıdan ilişkili olduğu ayrılık kaygısının bir etkisi bulunamamıştır. Gelecek çalışmalarda ayrılık kaygısı ile ilişki ve partner obsesyonları arasındaki ilişkinin daha detaylı şekilde ele alınmasının gerektiği görülmektedir. Araştırmaya nevrotik ve psikotik kişilik örgütlenmelerinde görülebilecek ilişki ve partner obsesyonlarının dahil edilmemiş olması araştırmanın bir diğer kısıtlılığı olarak görülmektedir. Araştırmada yalnızca sınırda kişilik örgütlenmesinde ilişki ve partner obsesyonları incelenmiştir. Bu anlamda ilişki ve partner obsesyonlarını geniş bir kişilik örgütlenmeleri perspektifinden inceleyen kapsamlı çalışmaların alan yazına katılması önerilmektedir. Ayrıca ilişkisel yaşantılardan ve bu yaşantılara dair algıdan etkilendiği görülen ilişki ve partner obsesyonlarının ilişkinin farklı dönemlerinde incelenmesinin ilişki ve partner obsesyonları ile ilişkisel yaşantılar arasındaki ilişkiyi aydınlatacağı düşünülmektedir. İlişki ve partner obsesyonlarını boylamsal şekilde ele alacak çalışmaların alan yazına katılmasının değerli olacağı öngörülmektedir.

4.2. Klinik Çıkarımlar

Alan yazında görece yeni bir alan olan ilişki ve partner obsesyonlarında (Doron ve ark., 2012a) kişilik örgütlenmesinin etkisini inceleyen ilk çalışma olan bu araştırmanın kuramsal ve klinik alana önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Sınırdaki kişilik örgütlenmesinde ilişki ve partner obsesyonlarını incelemeye yönelik yürütülen bu çalışmanın kuramsal ve klinik açılarından önemli verilerin elde edilmesine olanak sağladığına inanılmaktadır.

Sınırdaki kişilik; psikoterapötik süreçte bir nesne olan psikoterapistle yönelen psikotik aktarımlar, psikoterapistin karşı aktarımlarına yönelik hassasiyet, psikoterapötik ilişkiye dair sınır zorlukları, süreci yönlendirme girişimleri ve süreç içerisinde yaşanan ruhsal gerilemeler (regresyon) ile ilişkilendirilmektedir (Gunderson, 2007). Sınırdaki kişilerin ilişkisel obsesif-kompulsif yaşantılarının aktarımsal süreçler bağlamında kavranıp yorumlanabilmesi açısından bu çalışma önem taşımaktadır. Sınırdaki kişiliğin gelişimsel sürecinin ve kavramsallaştırılmasının ilişkisel obsesyonlarının etiyolojisini anlamayı kolaylaştıracağı ve bir belirti türü olarak ilişkisel obsesyonların veya psikoterapötik süreçte ilişkisel obsesif aktarımların çözümlenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma ilişkisel obsesyonları gelişimsel ve dinamik bir bakış açısı olan Nesne İlişkileri Kuramı perspektifinden ele almaktadır. Bu amaçla ilişkisel obsesyonlar üzerinde etkisi olabilecek ve ilişkisel obsesyonları açıklamada kuramsal açıdan yol gösterici olabilecek nesne ilişkileri nitelikleri incelenmiştir. Nesne ilişkilerinin niteliği ile ilişkisel obsesyonlar arasındaki bağlantıların daha iyi kavranmasının ilişkisel obsesyonların psikoterapisi sürecinde psikoterapistlere yardımcı olabileceği öngörülmektedir. Çalışmanın bulguları ışığında; ilişkisel obsesyonların psikoterapisinde danışanların perspektif alma, nesne ile ilişkilenebilme ve güvenli bir nesne ilişkisini sürdürebilme kapasitelerinin geliştirilip sağlamlaştırılması gibi hedeflerin işlevsel olabileceği önerilmektedir. Bir nesne olan psikoterapistle yönelen ilişkisel obsesif aktarımların ele alınıp psikoterapötik süreç içerisinde çözümlenmesinin de faydalı olacağı, bu bağlamda ilişkisel obsesyonların psikoterapisinde Nesne İlişkileri perspektifinin işlevsel ve faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Alan yazında obsesif belirtiler ile kişilik yapılanmalarının ilişkisini inceleyen araştırmaların azlığı, obsesyonun bir belirti olarak ortaya çıkışında ve sürdürülmesinde etkili

olabilecek olan kişilik yapılarının detaylıca incelenmesini gerektirmektedir. Bu anlamda mevcut çalışmanın verilerinin önem taşıdığına inanılmaktadır. Obsesyonun psikoterapisi sırasında kişilik yapılarının ve bu yapıların psikoterapi süreci ile aktarımsal süreçler üzerindeki etkilerinin göz önünde bulundurulmasının alana önemli klinik katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

5. SONUÇ

Bu çalışma sınırda kişilik örgütlenmesinde ilişki ve partner obsesyonlarını Nesne İlişkileri perspektifinden incelemeyi amaçlamıştır. Bu amaca yönelik olarak alan yazında nesne ilişkilerinin niteliklerini ölçmeyi amaçlayan nesne ilişkileri alt boyutları (yabancılaşma, benmerkezcilik, sosyal yetersizlik ve güvensiz bağlanma) ile sınırda kişiliğin alan yazınında büyük önemi olan ayrılık kaygısı değişkenleri yordayıcı değişkenler olarak ele alınmıştır. Çalışmada nesne ilişkileri niteliklerinin ve ayrılık kaygısının sınırda kişilikte ilişki ve partner obsesyonları üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir.

Çalışmanın kapsamı gereği gerçekleştirilen analizler incelendiğinde sınırda kişilik örgütlenmesinde ilişki obsesyonunu yabancılaşmanın, güvensiz bağlanmanın ve benmerkezciliğin yordadığı görülmektedir. Ancak sosyal yetersizlik ve ayrılık kaygısı aracı değişkenlerinin ilişki obsesyonu üzerinde yordayıcı etkisi bulunamamıştır. Yanı sıra, sınırda kişilik örgütlenmesinde partner obsesyonu üzerinde benmerkezciliğin ve yabancılaşmanın yordayıcı role sahip olduğu bulunmuştur. Sınırda kişilikte partner obsesyonu üzerinde güvensiz bağlanma, sosyal yetersizlik ve ayrılık kaygısı değişkenlerinin ise yordayıcı etkisi bulunamamıştır.

Sınırda kişilik örgütlenmesinin ilişkisel doğasını incelemiş olan bu çalışma Nesne İlişkileri Kuramı perspektifinden sınırda örgütlenmenin bir nesne olan partnere ve bu nesne ile ilişkiye dair obsesif düşüncelerini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmanın bulgularının kuramsal ve klinik alanlara önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Abak, E. (2019). Ruminatif Düşünme Stili, Beden Algısı ve Sosyal Görünüş Kaygısının Romantik İlişki ve Partner Odaklı Obsesif-Kompulsif Semptomlarla İlişkisi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi].
- Abbasi, L., Azadfallah, P. ve Fathi-Ashtiani, A. (2021). The Relationship Between Object Relations Dimensions and Marital Satisfaction. *Clinical Psychology and Personality*. <https://doi.org/10.22070/cpap.2021.3095>
- Abbey, R. D., Clopton, J. R. ve Humphreys, J. D. (2007). Obsessive-Compulsive Disorder and Romantic Functioning. *Journal of Clinical Psychology*, 63(12), 1181–1192. <https://doi.org/10.1002/jclp.20423>
- Abraham, K. (1924). *A Short Study of the Development of the Libido in the Light of Mental Disorders: Melancholia and Obsessional Neurosis*. Basic Books.
- Adler, G. (1985). *Borderline Psychopathology and Its Treatment*. Jason Aronson.
- Agrawal, H. R., Gunderson, J. ve Holmes, B. M. (2004). Attachment Studies with Borderline Patients: A Review. *Harvard Review of Psychiatry*, 12(2), 94-104. <https://doi.org/10.1080/10673220490447218>
- Ainsworth, M. D. S. (1969). Object Relations, Dependency, and Attachment: A Theoretical Review of the Infant-Mother Relationship. *Child Development*, 40, 969-1025.
- Aydemir, Ö., Demet, M. M. ve Danacı, E. A. (2006). Borderline Kişilik Envanterinin Türkçe'ye Uyarlanması, Güvenilirlik ve Geçerliliği. *Türkiye'de Psikiyatri Dergisi*, 8, 6-10.
- Azim, H., Piper, W. E. ve Segal, P. M. (1991). The Quality of Object Relations Scale. *Bulletin of the Menninger Clinic*, 55(3), 323.
- Bakçepinar, E. (2019). Romantik İlişki ve Partner Temalı Obsesyon ve Kompulsiyonların Şema Alanları Açısından İncelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi].
- Balcı, E. S. (2021). The Predictive Role of Insecure Attachment Styles on Relationship Centered and Partner Focused Obsessive-Compulsive Symptoms: The Mediator Role of Relationship Satisfaction and Intention of Infidelity [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi].
- Baldwin, D. S., Gordon, R. ve Abelli, M. (2016). The Separation of Adult Separation Anxiety Disorder. *CNS Spectrums*, 21, 289–294. <https://doi.org/10.1017/S1092852916000080>

- Batemann, A. W. ve Fonagy, P. (2016). *Mentalization-Based Treatment for Personality Disorders: A Practical Guide*. Oxford University Press.
- Baumeister, R. F. ve Tice, D. M. (1990). Point-Counterpoints: Anxiety and Social Exclusion. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 9(2), 165–195. <https://doi.org/10.1521/jscp.1990.9.2.165>
- Becker, B., Bell, M. ve Billington, R. (1987). Object Relations Ego Deficits in Bulimic College Women. *Journal of Clinical Psychology*, 43(1), 92-95. [https://doi.org/10.1002/1097-4679\(198701\)43:1<92::aid-jclp2270430113>3.0.co;2-z](https://doi.org/10.1002/1097-4679(198701)43:1<92::aid-jclp2270430113>3.0.co;2-z).
- Bell, M. D. (1995). *Bell Object Relations and Reality Testing Inventory (BORRTI) Manual*. California: Western Psychological Services.
- Bell, M. D., Billington, R. ve Becker, B. (1986). A Scale for the Assessment of Object Relationships: Reliability, Validity, and Factorial Invariance. *Journal of Clinical Psychology*, 42(5), 733–741. [https://doi.org/10.1002/1097-4679\(198609\)42:5<733::aid-jclp2270420509>3.0.co;2-c](https://doi.org/10.1002/1097-4679(198609)42:5<733::aid-jclp2270420509>3.0.co;2-c)
- Bell, M., Lysaker, P. ve Milstein, R. (1992). Object Relations Deficits in Subtypes of Schizophrenia. *Journal of Clinical Psychology*, 48(4), 433–444. [https://doi.org/10.1002/1097-4679\(199207\)48:4<433::AID-JCLP2270480403>3.0.CO;2-C](https://doi.org/10.1002/1097-4679(199207)48:4<433::AID-JCLP2270480403>3.0.CO;2-C)
- Bellino, S., Bozzatello, P. ve Paradiso, D. (2011). Obsessions and Compulsions in Patients with Borderline Personality Disorder: Clinical Characteristics and Insight. *Journal of Psychopathology*, 17, 165-173.
- Blatt, S. J. ve Levy, K. N. (2003). Attachment Theory, Psychoanalysis, Personality Development, and Psychopathology. *Psychoanalytic Inquiry*, 23(1), 102-150. <https://doi.org/10.1080/07351692309349028>
- Bleuler, E. (1955). *Lehrbuch der Psychiatrie*. Springer.
- Bouchard, S. ve Sabourin, S. (2009). Borderline Personality Disorder and Couple Dysfunctions. *Current Psychiatry Reports*, 11, 55-62. <https://doi.org/10.1007/s11920-009-0009-x>
- Bouchard, S., Sabourin, S. ve Lussier, Y. (2009). Relationship Quality and Stability in Couples When One Partner Suffers from Borderline Personality Disorder. *Journal*

- of Marital Family Therories*, 35, 446–455. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2009.00151.x>
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and Loss. Vol. 2: Separation: Anxiety and Anger*. Basic Books.
- Bowlby, J. (1977). The Making and Breaking of Affectional Bonds: Etiology and Psychopathology in Light of Attachment Theory. *British Journal of Psychiatry*, 130, 201-210. <https://doi.org/10.1192/bjp.130.3.201>
- Brandes, O., Stern, A. ve Doron, G. (2020). “I Just Can’t Trust My Partner”: Evaluating Associations Between Untrustworthiness Obsessions, Relationship Obsessions and Couples Violence. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 24, 100500. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2019.100500>
- Butzer, B. ve Campbell, L. (2008). Adult Attachment, Sexual Satisfaction and Relationship Satisfaction: A Study of Married Couples. *Personal Relationships*, 15, 141-154.
- Chen, H., Cohen, P. ve Johnson, J. G. (2004). Adolescent Personality Disorders and Conflict with Romantic Partners During the Transition to Adulthood. *Journal of Personality Disorders*, 18, 507–525. <https://doi.org/10.1521/pedi.18.6.507.54794>
- Christopher, J. C., Bickhard, M. H. ve Lambeth, G. S. (2001). Otto Kernberg’s Object Relations Theory: A Metapsychological Critique. *Theory & Psychology*, 11(5), 687-711. <https://doi.org/10.1177/0959354301115006>
- Church, J. (1961). *Language and the Discovery of Reality*. Vintage.
- Clark, D., Antony, M. M. ve Beck, A. T. (2005). Screening for Obsessive and Compulsive Symptoms: Validation of the Clark-Beck Obsessive-Compulsive Inventory. *Psychological Assessment*, 17(2), 132-143. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.17.2.132>
- Clark, D. ve del Palacio-Gonzalez, A. (2014). Obsessive Compulsive Disorder (OCD): Clinical Features, Theory and Research Advances. *The Wiley Handbook of Anxiety Disorders: Theory, Research and Practice*, 497–534. <https://doi.org/10.1002/9781118775349.ch24>

- Clarkin, J. F., Caligor, E. ve Stern, B. L. (2004). Structured Interview of Personality Organization (STIPO). Personality Disorders Institute, Weill Medical College of Cornell University, New York.
- Colle, L., Gabbatore, I. ve Riberi, E., (2018). Mindreading Abilities and Borderline Personality Disorder: A Comprehensive Assessment Using the Theory of Mind Assessment Scale. *Psychiatry Research*, 272, 609-617. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2018.12.102>
- Coonerty, S. (1986). An Exploration of Separation-Individuation Themes in the Borderline Personality Disorder. *Journal of Personality Assessment*, 50, 501– 511. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa5003_17
- Crittenden, P. M. (1992). Quality of Attachment in the Preschool Years. *Development and Psychopathology*, 4, 209-241. <https://doi.org/10.1017/S0954579400000110>
- Daley, S. E., Burge, D. ve Hammen, C. (2000). Borderline Personality Disorder Symptoms as Predictors of 4-Year Romantic Relationship Dysfunction in Young Women: Addressing Issues of Specificity. *Journal of Abnormal Psychology*, 109(3), 451-460. <https://doi.org/10.1037/0021-843X.109.3.451>
- Davids, A. (1955). Alienation, Social apperception and Ego structure. *Journal of Consulting Psychology*, 19(1), 21-27. <https://doi.org/10.1037/h0041747>
- Dazzi, S. (1998). Some Thoughts Concerning Borderline Pathology and Fear of Aloneness. *Journal of American Academy of Psychoanalysis*, 26, 69–84. <https://doi.org/10.1521/jaap.1.1998.26.1.69>
- Deutsch, H. (1942). Some Forms of Emotional Disturbance and Their Relationship to Schizophrenia. *Psychoanalytic Quarterly*, 11, 301-321. <https://doi.org/10.1080/21674086.1942.11925501>
- De Meulemeester, C. (2021). Self-Other Distinction in Borderline Personality Disorder: Conceptual Framework and Experimental Investigation [Yayımlanmamış doktora tezi].
- Diriöz, M. (2010). Ayrılma Anksiyetesi İçin Yapılandırılmış Klinik Görüşme, Çocukluk ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi Ölçekleri'nin Geçerlilik ve Güvenilirliği [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi].

- Dishion, T. J., Poulin, F. ve Medici Skaggs, N. (2000). *The Ecology of Premature Autonomy in Adolescence: Biological and Social Influences*. In Kerns, K. A., Neal-Barnett, A. M., and Contreras, J. M. (eds.), *Family and Peers: Linking Two Social Worlds*. Praeger, Westport, CT, pp. 27–46.
- Doron, G. ve Kyrios, M. (2005). Obsessive-Compulsive Disorder: A Review of Possible Specific Internal Representations within a Broader Cognitive Theory. *Clinical Psychology Review*, 25(4), 415-432. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2005.02.002>
- Doron, G., Kyrios, M. ve Moulding, R. (2007). Sensitive Domains of Self-Concept in Obsessive Compulsive Disorder: Further Evidence for a Multidimensional Model of OCD. *Journal of Anxiety Disorders*, 21, 433-444. <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2006.05.008>
- Doron, G., Moulding, R. ve Kyrios, M. (2009). Adult Attachment Insecurities are Related to Obsessive Compulsive Phenomena. *Journal of Clinical Psychology*, 28(8), 1022-1049. <https://doi.org/10.1521/jscp.2009.28.8.1022>
- Doron, G., Mizrahi, M. ve Szepsenwol, O. (2014). Right or Flawed: Relationship Obsessions and Sexual Satisfaction. *The Journal of Sexual Medicine*, 11(9), 2218-2224. <https://doi.org/10.1111/jsm.12616>
- Doron, G., Derby, D. ve Szepsenwol, O. (2014). Relationship Obsessive Compulsive Disorder (ROCD): A Conceptual Framework. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 3(2), 169-180. <http://doi.org/10.1016/j.jocrd.2013.12.005>
- Doron, G. ve Szepsenwol, O. (2015). Partner-Focused Obsessions and Self-Esteem: An Experimental Investigation. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 49(B), 173-179. <https://doi.org/10.1016/j.jbtep.2015.05.007>
- Doron, G., Szepsenwol, O. ve Karp, E. (2013). Obsessing about Intimate Relationships: Testing the Double Relationship-Vulnerability Hypothesis. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 44, 433-440. <https://doi.org/10.1016/j.jbtep.2013.05.003>
- Doron, G., Derby, D. ve Szepsenwol, O. (2016). Relationship Obsessive-Compulsive Disorder: Interference, Symptoms and Maladaptive Beliefs. *Front Psychiatry*, 7, 58. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2016.00058>

- Doron, G., Derby, D. ve Szepsenwol, O. (2012a). Tainted Love: Exploring Relationship-Centered Obsessive Compulsive Symptoms in Two Non-Clinical Cohorts. *Journal of Obsessive Compulsive and Related Disorders*, 1, 16–24. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2011.11.002>
- Doron, G., Derby, D. ve Szepsenwol, O. (2012b). Flaws and All: Exploring Partner-Focused Obsessive-Compulsive Symptoms. *Journal of Obsessive Compulsive and Related Disorders*, 1, 234–243. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2012.05.004>
- Elkind, D. (1976). *Cognitive Development and Psychopathology: Observations on Egocentrism and Ego Defense*. In *Psychopathology and Child Development*. Springer.
- Emmelkamp, P. M., de Haan, E. ve Hoogduin, C. A. (1990). Marital Adjustment and Obsessive-Compulsive Disorder. *The British Journal of Psychiatry: The Journal of Mental Science*, 156, 55-60. <https://doi.org/10.1192/bjp.156.1.55>
- Esman, A. H. (1989). Psychoanalysis and General Psychiatry: Obsessive-Compulsive Disorder as Paradigm. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 37, 319-336. <https://doi.org/10.1177/000306518903700203>
- Eyni, S. (2020). The Effectiveness of Mentalization-Based Therapy on Improving Object Relations of People with Borderline Personality Disorder. *Journal of Research in Psychopathology*, 1(1), 16-23.
- Faraji, H. (2020). Borderline Kişilik Bozukluğunda Duygu Düzenleme ve İlk Nesne İlişkileri ile Ruhsal İşleyişin Rorschach Testindeki Görünümü [Yayımlanmamış doktora tezi].
- Fenichel, O. (1945). *The Psychoanalytic Theory of Neurosis*. W.W. Norton and Co.
- Ferenczi, S. (1913). *Stages in the Development of the Sense of Reality*. In *Sex in Psychoanalysis*. Basic Books.
- Fonagy, P., Target, M. ve Gergely, G. (2000). Attachment and Borderline Personality Disorder. *Psychiatric Clinics*, 23(1), 103-122. [https://doi.org/10.1016/S0193-953X\(05\)70146-5](https://doi.org/10.1016/S0193-953X(05)70146-5)
- Fonagy, P. ve Target, M. (2003). *Psychoanalytic Theories: Perspectives from Developmental Psychopathology*. Routhledge: Taylor & Francis Group.

- Fossati, A., Donati, D. ve Donini, M. (2001). Temperament, Character, and Attachment Patterns in Borderline Personality Disorder. *Journal of Personality Disorders*, 15, 390-402. <https://doi.org/10.1521/pedi.15.5.390.19197>
- Fraley, R. C. ve Davis, K. E. (1997). Attachment Formation and Transfer in Young Adults' Close Friendships and Romantic Relationships. *Personal Relationships*, 4, 131-144. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.1997.tb00135.x>
- Freud, S. (1905). *On Sexuality: Three Essays on the Theory of Sexuality* (J. Strachey, Çev.). Harmondsworth: Penguin Books. (1977).
- Freud, S. (1909). *Notes Upon a Case of Obsessional Neurosis*. Hogarth Press.
- Freud, S. (1913). *The Disposition to Obsessional Neurosis*. Hogarth Press.
- Freud, S. (1914). *On Narcissism*. The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Volume XIV (1914-1916): On the History of the Psycho-Analytic Movement, Papers on Metapsychology and Other Works, 67-102.
- Freud, S. (1923). *The Ego and the Id*. In J. Strachey et al. (Çev.), The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Volume XIX. Hogarth Press.
- Freud, S. (1926). *Inhibitions, Symptoms and Anxiety*. Hogarth Press.
- Fromm, E. (1955). *The Sane Society*. Reinhart.
- Ghomian, S., Shaeiri, M. ve Farahani, H. (2019). Psychometric Features of Relationship Obsessive-Compulsive Inventory: A Scale in the Field of Relationship Obsessive-Compulsive Disorder. *International Journal of Behavioral Sciences*, 12(4), 154-161.
- Gjerde, P. F., Block, J. ve Block, J. H. (1986). Egocentrism and Ego Resiliency: Personality Characteristics Associated With Perspective-Taking From Early Childhood to Adolescence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(2), 423-434. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.51.2.423>
- Glover, E. (1932). Psychoanalytic Approach to the Classification of Mental Disorders. *Journal of Mental Science*, 78, 819-842.

- Goodman, M., Patel, U. ve Oakes, A. (2013). Developmental Trajectories to Male Borderline Personality Disorder. *Journal of Personality Disorders*, 27, 764–782. https://doi.org/10.1521/pedi_2013_27_111
- Grant, B. F., Chou, S. P. ve Goldstein, R. B. (2008). Prevalence, Correlates, Disability, and Comorbidity of DSM-IV Borderline Personality Disorder: Results from the Wave 2 National Epidemiologic Survey on Alcohol and Related Conditions. *Journal of Clinical Psychiatry*, 69(4), 533-545. <https://doi.org/10.4088/jcp.v69n0404>
- Greenberg, J. ve Mitchell, S.A. (1983). *Object Relations in Psychoanalytic Theory*. Harvard University Press.
- Grimm, D. W., Brannon, R. ve Juni, S. (1997). Defense Mechanisms and Object Relations as Factors in Marital Satisfaction. *Contemporary Family Therapy*, 19, 305–312. <https://doi.org/10.1023/A:1026179421543>
- Grinberg, L. (1966). Obsessive Mechanism and Depersonalization. *The International Journal of Psychoanalysis*, 47, 177-183.
- Gunderson, J. G. (1996). The Borderline Patient's Intolerance of Aloneness: Insecure Attachments and Therapist Availability. *American Journal of Psychiatry*, 153, 752–758. <https://doi.org/10.1176/ajp.153.6.752>
- Gunderson, J. G. (2007). Disturbed Relationships as a Phenotype for Borderline Personality Disorder. *The American Journal of Psychiatry*, 164(11), 1637–1640. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2007.07071125>
- Habip, B. (2009). *Manik-Depresif Psikozlar ve Nesneyle Kurulan İlk İlişkiler*. İstanbul. www.psikesitanbul.org
- Hair, J. F. Jr., Anderson, R. E. ve Tatham, R. L. (1995). *Multivariate Data Analysis*. Macmillan.
- Hayashi, N. (1996) Obsessive-Compulsive Disorder Comorbid with Borderline Personality Disorder: A Long-Term Case Study. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 50, 51-54. <https://doi.org/10.1111/j.1440-1819.1996.tb01663.x>
- Hoermann, S., Clarkin, J. F. ve Hull, J. W. (2005). The Construct of Effortful Control: An Approach to Borderline Personality Disorder Heterogeneity. *Psychopathology*, 38, 82-86. <https://doi.org/10.1159/000084815>

- Holaday, M. ve Glidewell, R. (2000). Book Review: Bell Object Relations and Reality Testing Inventory (BORRTI). *Journal of Psychoeducational Assessment*, 18, 68-71. <https://doi.org/10.1177/073428290001800109>
- Hollingsworth, C., Tanguay, P. ve Grossman, L. (1980). Long Term Outcome of Obsessive-Compulsive Disorder in Childhood. *Journal of American Academy of Child Psychiatry*, 19, 134-144. [https://doi.org/10.1016/s0002-7138\(09\)60658-0](https://doi.org/10.1016/s0002-7138(09)60658-0)
- Holmes, J. (2000). Attachment Theory and Psychoanalysis: A Rapprochement. *British Journal of Psychotherapy*, 17(2), 157-172. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0118.2000.tb00572.x>
- Horney, K. (1945). *Our Inner Conflicts*. Norton.
- Horney, K. (1950). *Neurosis and Human Growth*. Norton.
- Jones, W. A. (1918). Borderline Cases, Mental and Nervous. *Lancet*, 38, 561-567.
- Kempke, S. ve Luyten, P. (2007). Psychodynamic and Cognitive–Behavioral Approaches of Obsessive–Compulsive Disorder: Is it Time to Work Through Our Ambivalence? *Bulletin of the Menninger Clinic*, 71(4), 291-311. <https://doi.org/10.1521/bumc.2007.71.4.291>
- Kernberg, O. (1967). Borderline Personality Organization. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 15(3), 641-685. <https://doi.org/10.1177/000306516701500309>
- Kernberg, O. (1968). The Treatment of Patients with Borderline Personality Organization. *The International Journal of Psychoanalysis*, 49, 600-619.
- Kernberg, O. (1972). *Treatment of Borderline patients. Tactics and Techniques in Psychoanalytic Therapy*. Science House.
- Kernberg, O. (1976). Technical Considerations in Treatment of Borderline Personality Organization. *Journal of American Psychoanalytic Association*, 24, 795-829. <https://doi.org/10.1177/000306517602400403>
- Kernberg, O. (1979). The Contributions of Edith Jacobson: An Overview. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 27, 793-819. <https://doi.org/10.1177/000306517902700403>

- Kernberg, O. (1980) *Neurosis, Psychosis and the Borderline States*. In: Kaplan HI, Freedman AM, Sadock BJ (eds). *Comprehensive Text-book of Psychiatry* (3rd edn). Baltimore, Williams & Willkins 1980; 1079-1092.
- Kernberg, O. (1984). *Severe Personality Disorders: Psychotherapeutic Strategies*. Yale University Press.
- Kernberg, O. (1985). *Borderline Conditions and Pathological Narcissism*. Rowman & Littlefield.
- Kernberg, O. (2004). *Aggressivity, Narcissism, and Self-Destructiveness in the Psychotherapeutic Relationship: New Developments in the Psychopathology and Psychotherapy of Severe Personality Disorders*. Yale University Press.
- Kernberg, O. (2005). *Object Relations Theories and Technique*. In *Textbook of Psychoanalysis*. Washington: The American Psychiatric Publishing.
- Kimmel, D. C. ve Weiner, I. B. (1995). *Adolescence: A Developmental Transition*. John Wiley and Sons.
- Klein, D. (1974). Endogenomorphic Depression: A Conceptual and Terminological Revision. *Archives of General Psychiatry*, 31, 447-454. <https://doi.org/10.1001/archpsyc.1974.01760160005001>
- Klein, M. (1932). *The Psychoanalysis of Children*. Hogarth.
- Klein, M. (1957). *Our Adult World and Its Roots in Infancy*. In *Envy and Gratitude and Other Works*. Hogarth Press.
- Klein, R. G. (1995). Is panic disorder associated with childhood separation anxiety disorder? *Clinical Neuropharmacology*, 18(2), 7–14. <https://doi.org/10.1097/00002826-199518002-00003>
- Knight, R. P. (1953). Borderline States. *Bulletin of the Menninger Clinic*, 17, 1-12
- Kossowsky, J., Pfaltz, M. C. ve Schneider, S. (2013). The Separation Anxiety Hypothesis of Panic Disorder Revisited: A Meta-Analysis. *American Journal of Psychiatry*, 170(7), 768-781. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2012.12070893>
- Lazarov, A., Dar, R. ve Oded, Y. (2010). Are Obsessive-Compulsive Tendencies Related to Reliance On External Proxies for Internal States? Evidence from Biofeedback-

- Aided Relaxation Studies. *Behavior Research and Therapy*, 48(6), 516-523.
<https://doi.org/10.1016/j.brat.2010.02.007>
- Leichsenring, F. (1999). Development and First Results of the Borderline Personality Inventory: A Self-Report Instrument for Assessing Borderline Personality Organization. *Journal of Personality Assessment*, 73(1), 45–63. <https://doi.org/10.1207/S15327752JPA730104>
- Levy, K. N. ve Blatt, S. J. (1999). Attachment Theory and Psychoanalysis: Further Differentiation within Insecure Attachment Patterns. *Psychoanalytic Inquiry*, 19(4), 541-575. <https://doi.org/10.1080/07351699909534266>
- Links, P. S., Steiner, M. ve Offord, D. R. (1988). Characteristics of Borderline Personality Disorder: A Canadian Study. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 33(5), 336-340. <https://doi.org/10.1177/070674378803300504>
- Lis, S. ve Bohus, M. (2013). Social Interaction in Borderline Personality Disorder. *Current Psychiatry Reports*, 15, 338-345. <https://doi.org/10.1007/s11920-012-0338-z>
- Lochner, C. ve Stein, D.J. (2001). Gender in Obsessive-Compulsive Disorder and Obsessive-Compulsive Spectrum Disorders. *Archives of Women's Mental Health*, 4, 19-26. <https://doi.org/10.1007/s007370170004>
- Loewald, H. W. (1962). Internalization, Separation, Mourning, and the Superego. *Psychoanalytic Quarterly*, 31, 483–504. <https://doi.org/10.1002/j.2167-4086.2007.tb00296.x>
- Looft, W. R. (1969). Egocentrism and Social Interaction in Young and Old Adults. *Retrospective Theses and Dissertations*, 3758.
- Mahler, M. S. (1972). On the first three subphases of the separation-individuation process. *The International Journal of Psychoanalysis*, 53(3), 333–338.
- Mau, R. Y. (1992). The Validity and Devolution of a Concept: Student Alienation. *Adolescence*, 27, 731–741.
- Mallinger, A. (1984). The Obsessive Myth of Control. *Journal of the American Academy of Psychoanalysis*, 12, 147-165.

- Manicavasagar, V., Silove, D. ve Curtis, J. (1997). Separation Anxiety in Adulthood: A Phenomenological Investigation. *Comprehensive Psychiatry*, 38, 274-282. [https://doi.org/10.1016/s0010-440x\(97\)90060-2](https://doi.org/10.1016/s0010-440x(97)90060-2)
- Manicavasagar, V., Silove, D. ve Wagner, R. (2003). A self-report questionnaire for measuring separation anxiety in adulthood. *Comprehensive Psychiatry*, 44(2), 146–153. <https://doi.org/10.1053/comp.2003.50024>
- Masterson, J. F. ve Rinsley, D. B. (1975). The Borderline Syndrome: The Role of the Mother in the Genesis and Psychic Structure of the Borderline Personality. *International Journal of Psychoanalysis*, 56, 163–177.
- Matthies, S., Schiele, M. A. ve Koentges, C. (2018). Please Don't Leave Me-Separation Anxiety and Related Traits in Borderline Personality Disorder. *Current Psychiatry Reports*, 20(10), 83. <https://doi.org/10.1007/s11920-018-0951-6>
- Melli, G., Bulli, F. ve Doron, G. (2018). Maladaptive Beliefs in Relationship Obsessive Compulsive Disorder (ROCD): Replication and Extension in a Clinical Sample. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 18, 47-53. <https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2018.06.005>
- Meyer, B., Pilkonis, P. A. ve Proietti, J. M. (2001). Attachment Styles and Personality Disorders as Predictors of Symptom course. *Journal of Personality Disorders*, 15, 371–89. <https://doi.org/10.1521/pedi.15.5.371.19200>
- Mitchell, S. A. (1981). The Origin and Nature of the "Object" in the Theories of Klein and Fairbairn. *Contemporary Psychoanalysis*, 17, 374-398. <https://doi.org/10.1080/00107530.1981.10745670>
- Mitchell, S. A. (1984). Object Relations Theories and the Developmental Tilt. *Contemporary Psychoanalysis*, 20, 473-499. <https://doi.org/10.1080/00107530.1984.10745749>
- Mitchell, S. A. ve Black, M.J. (1995). *Freud and Beyond: A History Of Modern Psychoanalytic Thought*. Basic Books.
- Modell, A. H. (1963). Primitive Object Relationships and the Predisposition to Schizophrenia. *International Journal of Psychoanalysis*, 44, 282-292.

- Munich, R. (1986). Transitory Symptom Formation in the Analysis of an Obsessional Character. *Psychoanalytical Study of the Child*, 41, 515-536.
- Niedtfeld, I. (2017). Experimental Investigation of Cognitive and Affective Empathy in Borderline Personality Disorder: Effects of Ambiguity in Multimodal Social Information Processing. *Psychiatry Research*, 253, 58-63. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2017.03.037>
- Palombo, J., Bendiczen, H. K. ve Koch, B. J. (2009). *Guide to Psychoanalytical Developmental Theories*. Springer.
- Petersen, R., Brakoulias, V. ve Langdon, R. (2016). An Experimental Investigation of Mentalization Ability in Borderline Personality Disorder. *Comprehensive Psychiatry*, 64, 12-21. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2015.10.004>
- Piaget, J. (1950). *The Psychology of Intelligence*. Harcourt.
- Poulton, R., Milne, B. ve Craske, M. G. (2001). A Longitudinal Study of The Etiology of Separation Anxiety. *Behaviour Research and Therapy*, 39(12), 1395–1410. [https://doi.org/10.1016/s0005-7967\(00\)00105-4](https://doi.org/10.1016/s0005-7967(00)00105-4)
- Puklek, M. ve Vidmar, G. (2000). Social Anxiety in Slovene Adolescents: Psychometric Properties of a New Measure, Age Differences and Relations with Self-Consciousness and Perceived Incompetence. *European Review of Applied Psychology*, 50(2), 249-258.
- Qualtrics (2005). Qualtrics. Provo, Utah, USA.
- Rachman, S. J. ve Hodgson, R. J. (1980). *Obsessions and compulsions*. Englewood Cliffs, Prentice Hall.
- Rosenthal, H. M. (1983). On Early Alienation from the Self. *The American Journal of Psychoanalysis*, 43(3), 231-243. <https://doi.org/10.1007/BF01250498>
- Rose-Krasnor, L. (1997). The Nature of Social Competence: A Theoretical Review. *Social Development*, 6(1), 111-135. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.1997.tb00097.x>
- Rosse, G. C. (1890). Clinical Evidence of Borderline Insanity. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 17, 669-674.

- Russell, J. J., Moskowitz, D. S. ve Zuroff, D. C. (2007). Stability and Variability of Affective Experience and Interpersonal Behavior in Borderline Personality Disorder. *Journal of Abnormal Psychology*, 116, 578-588. <https://doi.org/10.1037/0021-843X.116.3.578>
- Salkovskis, P. (1985). Obsessional-Compulsive Problems: A Cognitive-Behavioral Analysis. *Behavior Research and Therapy*, 23, 571-583. [https://doi.org/10.1016/0005-7967\(85\)90105-6](https://doi.org/10.1016/0005-7967(85)90105-6)
- Salzman, L. (1968). *The Obsessive Personality*. Jason Aronson.
- Salzman, L. (1985). *Treatment of the Obsessive Personality*. Aronson.
- Sandler, J. ve Joffe, W. (1965). Notes on Obsessional Manifestation in Children. *Psychoanalytical Study of the Child*, 20, 425-438. <https://doi.org/10.1080/00797308.1965.11823244>
- Sansone, R. A. ve Sansone, L. A. (2011). Gender Patterns in Borderline Personality Disorder. *Innovations in Clinical Neuroscience*, 8(5), 16-20.
- Scharff, D. E. ve Scharff, J. S. (1991). *Object Relations Couple Therapy*. Jason Aronson.
- Schoenfeld, E. (1979). *Borderline Personality Organization: A Family Perspective* [Yayınlanmamış doktora tezi].
- Shea, M. T., Edelen, M. O. ve Pinto, A. (2010). Improvement in Borderline Personality Disorder in Relationship to Age. *Acta Psychiatry Scand*, 119(2), 143-148. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0447.2008.01274.x>
- Silani, G., Lamm, C. ve Ruff, C. C. (2013). Right Supramarginal Gyrus Is Crucial to Overcome Emotional Egocentricity Bias in Social Judgments. *Journal of Neuroscience*, 33(39), 15466-15476. <https://doi.org/10.1523/Jneurosci.1488-13.2013>
- Silove, D., Manicavasagar, V. ve Curtis, J. (1996). Is Early Separation Anxiety a Risk Factor for Adult Panic Disorder?: A Critical Review. *Comprehensive Psychiatry*, 37(3), 167-179. [https://doi.org/10.1016/s0010-440x\(96\)90033-4](https://doi.org/10.1016/s0010-440x(96)90033-4)
- Sochos, A. (2013). Couple Attachment and Relationship Duration in Psychotherapy Patients: Exploring a New Methodology of Assessment. *British Journal of*

- Guidance & Counselling*, 42(2), 138–153.
<https://doi.org/10.1080/03069885.2013.852160>
- Stagner, R. (1977). Egocentrism, Ethnocentrism, and Altrocentrism: Factors in Individual and Intergroup Violence. *International Journal of Intercultural Relations*, 1(3), 9–29. [https://doi.org/10.1016/0147-1767\(77\)90017-7](https://doi.org/10.1016/0147-1767(77)90017-7)
- Stern, A. (1938). Psychoanalytic Investigation of and Therapy in the Borderline Group of Neuroses. *Psychoanalytic Quarterly*, 7, 487-489.
<https://doi.org/10.1080/21674086.1938.11925367>
- Stevenson, J., Meares, R. ve Comerford, A. (2003). Diminished Impulsivity in Older Patients with Borderline Personality Disorder. *American Journal of Psychiatry*, 60(1), 165-166. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.160.1.165>
- Summerfeldt, L. J. (2004). Understanding and Treating Incompleteness in Obsessive-Compulsive Disorder. *Journal of Clinical Psychology*, 60(11), 1155-1168.
<https://doi.org/10.1002/jclp.20080>
- Szepeswöl, O., Shahr, B. ve Doron, G. (2016). Letting it Linger: Exploring the Longitudinal Effects of Relationship-Related Obsessive-Compulsive Phenomena. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 11, 101-104.
<https://doi.org/10.1016/j.jocrd.2016.10.001>
- Taylor, S. (2011). Early Versus Late Onset Obsessive–Compulsive Disorder: Evidence for Distinct Subtypes. *Clinical Psychology Review*, 31, 1083-1100.
<https://doi.org/10.1016/j.cpr.2011.06.007>
- Trak, E. (2016). Hatırlanan Ebeveyn İlgisi, Yetişkin Bağlanma Biçimleri ve Partnere Bağlı Benlik Değerinin Romantik İlişki ve Partner Temalı Obsesif Kompulsif Bozukluk Semptomları ile İlişkisi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi].
- Trak, E. ve İnöz, M., (2017). Yeni Bir Obsesif Kompulsif Semptom İçeriği: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği ile Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirti Ölçeği'nin Türkçe Formlarının Psikometrik Özellikleri. *Klinik Psikiyatri*, 20, 171-185. <http://doi.org/10.5505/kpd.2017.75047>

- Uluç, S., Tüzün, Z. ve Haselden, M. (2016). Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği'nin (BORTTI) Türkçe'ye Uyarlama Çalışması. *Klinik Psikiyatri*, 18, 112-123.
- Vartanian, L. R. (1997). Separation-Individuation, Social Support, and Adolescent Egocentrism. *The Journal of Early Adolescence*, 17(3), 245-270. <http://doi.org/10.1177/0272431697017003001>
- Waring, A., Kernes, J.L. ve Bui, N.H. (2019). The Role of Attachment Anxiety, Attachment Avoidance, and Grit on Life Satisfaction and Relationship Satisfaction. *Journal of Humanistic Psychology*. <https://doi.org/10.1177/0022167819844692>
- West, M., Sheldon, A. ve Reiffer, L. (1987). An Approach to the Delineation of Adult Attachment: Scale Development and Reliability. *Journal of Nervous and Mental Disorders*, 175, 738–741. <https://doi.org/10.1097/00005053-198712000-00006>
- Westen, D., Klepser, J. ve Ruffins, S. A. (1991). Object Relations in Childhood and Adolescence: The Development of Working Representations. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 59(3), 400–409. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.59.3.400>
- Weinfield, N. S., Ogawa, J. R. ve Sroufe, L. A. (1997). Early Attachment as a Pathway to Adolescence Peer Competence. *Journal of Research on Adolescence*, 7, 241-265.
- Wulff, M. (1951). The Problem of Neurotic Manifestations in Children of Preoedipal Age. *Psychoanalytic Study of the Child*, 6, 159-179.
- Yıldırım, B. (2017). The Influence of Attachment Styles, Personality Characteristics, Social Comparison and Reassurance Seeking on ROCD Symptoms. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi].
- Zilboorg, G. (1941). Ambulatory Schizophrenics. *Psychiatry*, 4, 149-155.

EKLER

EK 1: DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

1) Cinsiyetiniz:

☐ Kadın

☐ Erkek

☐ Belirtmek istemiyorum

2) Doğum yılınız: _____

3) En son mezun olduğunuz okul:

☐ İlkokul

☐ Ortaokul

☐ Lise

☐ Üniversite (2 yıllık önlisans programı)

☐ Üniversite (4 yıllık lisans programı)

☐ Yüksek lisans / Tıp fakültesi

☐ Doktora / Tıpta uzmanlık

4) Şu anda devam etmekte olan (sevgililik, nişanlılık, evlilik vb.) romantik bir ilişkiniz var mı?

☐ Evet

☐ Hayır

5) Lütfen ilişki durumunuza dair size uygun olan şıkkı işaretleyiniz:

☐ Evli

☐ Nişanlı

☐ Sözlü

☐ Sevgili

☐ Flört

6) Lütfen bu ilişkinin başladığı tarihi belirtiniz (Eğer tarihi hatırlamıyorsanız, ay ve yıl cinsinden de yazabilirsiniz. Örneğin, 3 ay ya da 2 yıl 4 ay gibi.): _____

7) Medeni haliniz:

☐ Bekar

☐ Evli

8) İlişkinizden memnuniyet düzeyinizi nasıl tanımlarsınız?

Lütfen ilişkinizden memnuniyet düzeyinizi 1 puan ("Hiç memnun değilim") ile 5 puan ("Çok memnunum") aralıklı sayı doğrusunda size uygun olan şekilde belirtiniz.

☐ Hiç memnun değilim (1)

☐ (2)

☐ Ortalama (3)

☐ (4)

☐ Çok memnunum (5)

9) Şu ana dek kaç adet romantik ilişkiniz oldu? (Lütfen mevcut ilişkinizi bu sayıya dahil ediniz.): _____

10) Cinsel yöneliminiz:

☐ Heteroseksüel (Cinsel anlamda karşı cinsiyette olan kişilerle ilgileniyorum)

☐ Homoseksüel (Cinsel anlamda kendi cinsiyetimden olan kişilerle ilgileniyorum)

☐ Biseksüel (Cinsel anlamda hem kendi cinsiyetimden olan kişilerle, hem de karşı cinsiyette olan kişilerle ilgileniyorum)

☐ Diğer: _____

11) Mevcut partnerinizin cinsiyeti:

☐ Kadın

☐ Erkek

☐ Belirtmek istemiyorum

12) Partnerinizle birlikte mi yaşıyorsunuz?

☐ Evet

☐ Hayır

13) Son 6 ay içerisinde ruh sağlığınızla ilgili sizi profesyonel bir yardım almaya yönlendiren bir problem yaşadınız mı?

☐ Evet

☐ Hayır

14) Şu anda psikiyatrik veya psikolojik bir tedavi görüyor musunuz?

☐ Evet

☐ Hayır

15) Nasıl bir psikiyatrik veya psikolojik tedavi görüyorsunuz?

☐ İlaç

☐ Psikoterapi

☐ Diğer: _____

EK 2: BORDERLINE KİŞİLİK ENVANTERİ

Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümle sizin için doğruysa "Doğru", yanlışsa "Yanlış" seçeneğini işaretleyiniz.		
	Doğru	Yanlış
1. Sık sık panik nöbetleri geçiririm.		
2. Son zamanlarda beni duygusal olarak etkileyen hiçbir şey olmadı.		
3. Çoğu kez gerçekte kim olduğumu merak ederim.		
4. Çoğu kez başıma iş açacak risklere girerim.		
5. Başkaları bana yoğun ilgi gösterdikleri zaman kendimi boğulmuş hissedirim.		
6. Bazen içimde bana ait olmayan başka bir kişi ortaya çıkar.		
7. Gerçekte olmadığı halde acayip şekiller veya görüntüler gördüğüm oldu.		
8. Bazen çevremdeki insanlar ve nesnelerin gerçek olmadığını hissedirim.		
9. Başkalarına yönelik duygularım bir uçtan bir uca		

çok hızlı değişir. (Örneğin, sevgi ve beğeniden nefret ve hayal kırıklığına)		
10. Çoğu kez değersizlik ya da umutsuzluk duygusuna kapılırim.		
11. Çoğu kez paramı çarçur ederim ya da kumarda kaybederim.		
12. Gerçekte kimse olmadığı halde hakkımda konuşan sesler duyduğum oldu.		
13. Eğer 12. maddeye "Doğru" dediyseniz aşağıdaki cümlelerden (A ve B şıklarından) sizin için uygun olanını (A veya B şikkını) "Doğru" olarak işaretleyiniz. Lütfen sadece sizin için uygun olan şikkı "Doğru" olarak işaretleyiniz, diğer şikkı boş bırakınız: A- Bu sesler benim dışımdan gelmiştir.		
B- Bu sesler içimden gelmiştir		
14. Yakın ilişkilerde hep incinirim		

15. Bana uymayan biçimde hissettiğim ya da davrandığım oldu.		
16. Bir kukla gibi dışarıdan yönetiliyormuş veya yönlendiriliyormuş gibi hissettiğim oldu.		
17. Herhangi birine fiziksel olarak saldırıda bulunduğum oldu.		
18. Düşüncelerim başkaları tarafından okunuyormuş gibi hissettiğim oldu.		
19. Bazen gerçekte suç işlemediğim halde sanki işlemişim gibi suçluluk hissederim.		
20. Bilerek kendime bedensel zarar verdiğim oldu.		
21. Bazen gerçekte olmadığı halde insanların ve nesnelerin görünümünün değiştiği hissine kapılırım.		
22. Yoğun dini uğraşlarım olmuştur.		
23. Duygusal ilişkilerimde çoğunlukla ne tür bir ilişki istediğimden emin olamam.		

24. Bazen bir kahin gibi gelecekle ilgili özel hislerim olur.		
25. Bir ilişki ilerledikçe kendimi kapana kısılmış hissederim.		
26. Gerçekte kimse olmadığı halde bir başka insanın varlığını hissettiğim oldu		
27. Bazen bedenim ya da bedenimin bir kısmı bana acayip veya değişmiş gibi görünür		
28. İlişkiler çok ilerlerse çoğunlukla koparma gereksinimi duyarım.		
29. Bazen birilerinin peşimde olduğu hissine kapılırım.		
30. Sık sık uyuşturucu kullanırım (esrar, hap gibi).		
31. Başkalarını kontrol altında tutmaktan hoşlanırım.		
32. Bazen özel biri olduğumu hissederim.		
33. Bazen dağılıyormuşum gibi hissederim		
34. Bazen bana bir şeyin gerçekte mi yoksa yalnızca		

hayalimde mi olduğunu ayırt etmek zor gelir.		
35. Çoğu kez sonuçlarını düşünmeden içimden geldiği gibi davranırım.		
36. Bazen gerçek olmadığım duygusuna kapılırım.		
37. Bazen bedenim yokmuş ya da bir kısmı eksikmiş hissine kapılırım.		
38. Çoğu kez kabus görürüm.		
39. Çoğu kez başkaları bana gülüyormuş ya da hakkımda konuşuyormuş hissine kapılırım.		
40. Çoğu kez insanlar bana düşmanmış gibi gelir.		
41. İnsanların kendi düşüncelerini benim zihnime soktuklarını hissettiğim oldu.		
42. Çoğu kez gerçekten ne istediğimi bilmem.		
43. Geçmişte intihar girişiminde bulundum.		
44. Bazen ciddi bir hastalığım olduğuna inanırım		
45. Alkol, uyuşturucu ya da hap alışkanlığım vardır.		

46. Bazen bir rüyada yaşıyormuş ya da yaşamım bir film gibi gözümün önünden geçiyormuş hissine kapılıyorum.		
47. Çoğu kez bir şeyler çalarım.		
48. Bazen öyle açlık nöbetlerim olur ki önüme gelen her şeyi silip süpürürüm.		
49. Politika, din, ahlak (iyi-kötü) konularıyla ilgili sorulan sorularda çoğu kez kendimi rahatsız hissederim.		
50. Bazen aklımdan birilerini öldürme düşüncesi geçer.		
51. Yasalarla başımın derde girdiği oldu.		

EK 3: ROMANTİK İLİŞKİ OBSESYON VE KOMPULSİYONLARI ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Lütfen sizin için uygun olan ifadeyi işaretleyiniz. Cümle sizin için hiç uygun değilse "0"ı, biraz uygunsa "1"i, orta düzeyde uygunsa "2"yi, oldukça uygunsa "3"ü, çok uygunsa "4"ü işaretleyiniz.					
	Bana hiç uygun değil (0)	Bana biraz uygun (1)	Bana orta düzeyde uygun (2)	Bana oldukça uygun (3)	Bana çok uygun (4)
1. Partnerimi gerçekten sevmediğim fikrini aklımdan çıkaramam.					
2. Partnerimle ilgili şüphelerimi aklımdan kolaylıkla çıkarabilirim.					
3. İlişkimden sürekli şüphe duyarım.					
4. Partnerimin bana olan sevgisiyle ilgili şüphelerimi aklımdan çıkarmakta zorlanırım.					
5. İlişkimin doğru olup olmadığını tekrar tekrar kontrol ederim.					
6. Sürekli, partnerimin beni gerçekten sevdiğine dair kanıt ararım.					

7. Partnerimi neden sevdiğimi kendime tekrar tekrar hatırlatmam gerektiğini hissedirim.					
8. Partnerimin beni sevdiğinden eminim.					
9. İlişkimde bir şeylerin "doğru olmadığına" dair düşüncelerden aşırı derecede rahatsız olurum.					
10. Partnerime olan sevgimden sürekli şüphe duyarım.					
11. Partnerime sürekli beni sevip sevmediğini sorarım.					
12. Sık sık ilişkimin "doğru" olduğuna dair onay ararım.					
13. Partnerimin aslında benimle birlikte olmak istemediği düşüncesi beni sürekli rahatsız eder.					
14. Partnerimi ne kadar sevdiğimi tekrar tekrar kontrol etmem gerektiğini hissedirim.					

EK 4: PARTNERE İLİŞKİN OBSESİF-KOMPULSİF BELİRTİ ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Lütfen sizin için uygun olan ifadeyi işaretleyiniz. Cümle sizin için hiç uygun değilse "0"ı, biraz uygunsa "1"i, orta düzeyde uygunsa "2"yi, oldukça uygunsa "3"ü, çok uygunsa "4"ü işaretleyiniz.					
	Bana hiç uygun değil (0)	Bana biraz uygun (1)	Bana orta düzeyde uygun (2)	Bana oldukça uygun (3)	Bana çok uygun (4)
1. Partnerimin sahip olduğu ahlak düzeyinden memnunum.					
2. Partnerimin sosyal becerilerini tekrar tekrar gözden geçiririm.					
3. Partnerimin yeterince akıllı ve derinlik sahibi biri olup olmadığını sürekli sorgularım.					
4. Partnerimin dış görünüşünden memnunum.					
5. Partnerimin sosyal becerileri ile ilgili düşünceler beni rahatsız eder.					
6. Partnerimin ahlaki düzeyine ilişkin şüpheler beni sürekli rahatsız eder.					

7. Partnerimin zihinsel olarak dengesiz olduğu fikrini aklımdan çıkarmakta zorlanırım.					
8. Partnerimin yeterince zeki olup olmadığı konusunda çevremdeki insanlardan (arkadaşlarımdan, ailemden vs.) sık sık onay ararım.					
9. Partnerimle birlikteyken onun fiziksel kusurlarını görmezden gelmekte zorlanırım.					
10. Partnerimin hayatta "bir şey başarma" becerisini sürekli diğerkadın/erkekleriyle karşılaştırırım.					
11. Partnerimin zeka seviyesini diğerkadın/erkekleriyle sürekli karşılaştırırım.					
12. Partnerimin duygusal tepkilerini diğerkadın/erkeklerle karşılaştırma eğilimimikontrol etmekte zorlanırım.					

13. Partnerimin yeterince zeki olmadığı düşüncesi beni çok rahatsız eder.					
14. Partnerimin fiziksel görünüşündeki kusurlarla ilgili düşünceler beni sürekli rahatsız eder.					
15. Her gün, partnerimin "iyi ve ahlaklı" bir insan olmadığı düşüncesinden rahatsız olurum.					
16. Partnerimin zeka seviyesinden memnunum.					
17. Sürekli, partnerimin yeterince ahlaklı olduğuna dair kanıt ararım.					
18. Partnerimin sosyal konulardaki beceriksizliğine ilişkin düşünceler beni her gün rahatsız eder.					
19. Partnerim aklıma her geldiğinde görünüşündeki kusurları düşünürüm.					
20. Partnerimin ahlak düzeyini sürekli incelerim.					

21. Sürekli, partnerimin sosyal yetersizliklerini telafi etmeye çalışırım.					
22. Partnerimin duygusal olarak dengesiz olduğuna ilişkin şüpheler beni rahatsız eder.					
23. Partnerimin sosyal becerilerinden memnunum.					
24. Partnerimin tuhaf şekilde davranıp davranmadığını sürekli incelerim.					
25. Zihnim partnerimin hayatta başarılı olup olmayacağını değerlendirmekle çok meşguldür.					
26. Partnerimin fiziksel kusurlarını diğer kadın/erkekleriyle karşılaştırma konusunda kontrol edemediğim bir dürtü hissedirim.					
27. Partnerimi düşündüğümde, modern dünyada başarılı olabilecek türden biri					

olup olmadığını merak ederim.					
28. Sürekli, partnerimin iş hayatındaki başarısına dair kanıt ararım.					

EK 5: BELL NESNE İLİŞKİLERİ ÖLÇEĞİ

Lütfen sizin için uygun olan ifadeyi işaretleyiniz. Cümle sizin için doğruysa "Doğru", yanlışsa "Yanlış" seçeneğini işaretleyiniz.		
	Doğru	Yanlış
1. En az bir tane tutarlı ve doyurucu ilişkim var.		
2. Eğer biri benden hoşlanmazsa o kişiye iyi davranmak için her zaman daha fazla uğraşırım.		
3. Birdenbire içime kapanabilir ve haftalarca kimseyle konuşmayabilirim.		
4. Genellikle bana en yakın olanları eninde sonunda incitirim.		
5. Çevremdekiler bana bir yetişkinden çok, çocukmuşum gibi davranır.		
6. İyi tanıdığım biri uzaklara giderse onu özleyebilirim.		
7. Aile ilişkilerimi bozmadan evdeki anlaşmazlıklarla uğraşabilirim.		
8. İnsanlar üzerinde güç kullanmaktan gizli bir zevk duyarım.		

9. Bazen istediğimi elde etmek için hemen hemen her şeyi yaparım.		
10. Bana yakın olan biri tüm dikkatini bana vermediğinde, çoğu kez kendimi incinmiş ve reddedilmiş hissederim.		
11. Eğer biriyle yakınlaşmaya başlarsam ve bu kişi güvenilmez biri çıkarsa, olaylar bu hale geldiği için kendimden nefret edebilirim.		
12. Birine yakınlaşmak benim için zordur.		
13. Cinsel yaşamım tatmin edicidir.		
14. Başkalarının benden beklediği gibi biri olmaya çalışırım.		
15. Bir ilişki ne kadar kötüye giderse gitsin ona asılırım.		
16. Olaylar/durumlar hakkında genellikle güçlü fikirlerim yoktur.		
17. Çevremdekiler üzerinde hiçbir etkim yoktur.		
18. İnsanlar, onları görmediğimde yoktur.		

19. Hayatta çok incitildim.		
20. En derin duygularımı paylaşabildiğim ve benimle böyle duygularını paylaşan biri var.		
21. Ne kadar kaçınmaya çalışırsam çalışayım, en önemli ilişkilerimde aynı zorluklar ortaya çıkar.		
22. Biriyle tamamen "bir" olmak için güçlü bir istek duyarım.		
23. İlişkilerde, karşımdaki kişiyle sürekli bir arada olmadığım sürece tatmin olmam.		
24. İnsanları çok iyi tartarım.		
25. Karşı cinsten olanlarla ilişkilerim hep aynı şekilde sonuçlanır.		
26. Başkaları sık sık beni aşağılamaya çalışır.		
27. Benim yerime kararlarımı vermeleri için genellikle başkalarına bel bağlarım.		
28. Birine güvendiğimde genellikle pişman olurum.		

29. Bana yakın birine kızdığım zaman, bunu ayrıntılarıyla konuşabilirim.		
30. Düşüncelerim yayınlandığı için diğer insanlar benim ne düşündüğümü bilir.		
31. İstedığımı almanın en iyi yolu başkalarını ustaca idare etmektir.		
32. Etrafımda karşı cinsten birileri varken genellikle kendimi gergin hissedirim.		
33. Bir şeylerin dışında bırakılacağımdan sık sık kaygı duyarım.		
34. Herkesi memnun etmem gerektiğini hissedirim aksi takdirde beni reddedebilirler.		
35. Bazen rüyalarım o kadar canlı olur ki uyandığım zaman gerçekten yaşanmış gibi gelir.		
36. Kendimi kapatıp birkaç ay kimseyle görüşmem.		
37. Hayatımdaki önemli insanlar tarafından olası reddedilmelere karşı duyarlıyım.		

38. Arkadaş edinmek benim için sorun değildir.		
39. Karşı cinsten olanlarla nasıl tanışılacağı ya da konuşulacağını bilmem.		
40. Bana yakın olan birine istediğim bir şeyi yaptıramadığımda, kızgın ya da incinmiş hissederim.		
41. Yalnız bir yaşam sürmek benim kaderimdir.		
42. İnsanlar birbirine karşı asla dürüst değildir.		
43. İlişkilere çok şey katar ve çok şey alırım.		
44. Karşı cinsten olanlarla tanışmak ya da konuşmaktan utanırım.		
45. İyi bir annenin, çocuklarını daima memnun etmesi gerektiğine inanırım.		

EK 6: YETİŞKİN AYRILMA ANKSİYETESİ ANKETİ

Aşağıdaki sorular bir yetişkin (18 yaş üzeri) olarak yaşamış olabileceğiniz bazı belirtilere yöneliktir. Lütfen yetişkinlik döneminizde bu belirtileri yaşıyıp yaşamadığınıza göre sorunun karşısındaki uygun yeri işaretleyiniz.				
	Çok sıklıkla	Sıklıkla	Nadiren	Hiç
1. Size yakın olan kişilerle birlikte evinizdeyken kendinizi daha güvende hissettiniz mi?				
2. Evinizden saatlerce uzakta kalmakta zorluk çektiniz mi?				
3. Çantanızda veya cüzdanınızda size güven ya da huzur veren bir şeyler taşır mısınız?				
4. Uzun bir yolculuğa çıkmak üzere evden ayrılmadan önce aşırı stres yaşadınız mı?				
5. Size yakın olan birinden ayrılmakla ilgili kabuslar ya da rüyalar gördüğünüz oldu mu?				
6. Bir yolculuğa çıkmadan önce size yakın olan birinden ayrılmakla ilgili aşırı stres yaşadınız mı?				

7. Günlük işleriniz aksadığında çok huzursuz olur musunuz?				
8. Size en yakın kişilerle olan ilişkilerinizin yoğunluğu konusunda endişelendiniz mi? Örneğin çok aşırı bağlı olmanızdan dolayı.				
9. İşiniz veya diğer düzenli ev dışı uğraşlarınız için evinizden ayrılmadan önce baş ağrısı, mide ağrısı ya da bulantı gibi (veya başka) belirtiler oldu mu?				
10. İnsanları yakınıınızda tutmak için çok fazla konuştuğunuzu fark ettiğiniz oldu mu?				
11. Size yakın kişilerden ayrıldığınızda (örneğin işe gitmek ya da evden dışarıya çıkmak için) özellikle onların nerede oldukları konusunda endişelendiniz mi?				
12. Gece tek başınıza uyumakta güçlük çeker misiniz? Örneğin bir yakınıınız evdeyse daha iyi uyur musunuz?				

13. Size yakın olan kişilerin seslerini işitebiliyor ya da televizyonun veya radyonun sesini duyuyorsanız daha kolay uyuduğunuzu fark ettiniz mi?				
14. Size yakın olan kişilerden uzak kaldığınızı düşündüğünüzde çok sıkıntı yaşadınız mı?				
15. Evinizden uzakta olmakla ilgili kabuslar ya da rüyalar gördünüz mü?				
16. Yakınlarınızın ciddi bir zarar görebileceği hakkında çok fazla endişelenir misiniz? Örneğin, bir trafik kazası geçirmeleri veya ölümcül bir hastalığa yakalanmaları gibi.				
17. Günlük olağan işlerinizi yaparken, size yakın olan kişilerle bağlantı kurmanızı engelleyecek değişimlerin olması sizi çok huzursuz eder mi?				
18. Önemseydiğiniz insanların sizi terk edeceği konusunda çok fazla endişelenir misiniz?				

19. Hiç, evde ya da yatak odasında ışıklar açıkken daha iyi uyuduğunuzu fark ettiniz mi?				
20. Özellikle size yakın kişiler evde değilse, evde tek başınıza kalmaktan kaçınmaya çalışır mısınız?				
21. Size yakın olanlardan ayrıldığınızı ya da onların sizi terk ettiğini düşündüğünüzde aniden gelen sıkıntı nöbetleri ya da panik ataklarınız (örneğin aniden titreme, terleme, çarpıntı, nefes darlığı gibi) oldu mu?				
22. Size yakın olan kişilerle düzenli olarak (örneğin her gün) telefon görüşmeleri yapamadığınızda sıkıntı yaşadığınızı fark ettiniz mi?				
23. Önemseydiğiniz birisi sizi terk ettiğinde bu durumla başa çıkamayacağınızdan ya da onsuz yapamayacağınızdan korktunuz mu?				
24. Size yakın olan kişilerden ayrıldığınızda aniden gelen sıkıntı				

nöbetleri ya da panik ataklarınız (örneğin ani titreme, terleme, çarpıntı, nefes darlığı gibi) oldu mu?				
25. Sizi yakın olduğunuz birilerinden ayırabilecek muhtemel olaylar hakkında çok fazla endişelenir misiniz? Örneğin, işle ilgili gereklilikler gibi.				
26. Hiç, size yakın olan kişiler "çok fazla konuştuğunuzu" söylediler mi?				
27. Bazı insanlarla olan ilişkilerinizin, onlar için sorunlar oluşturacak kadar yakın olduğu konusunda endişelenir misiniz?				

EK 7: BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Sayın Katılımcı,

Bu çalışma, Başkent Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı öğrencisi Psikolog İpek Selin Günhan tarafından Dr. Öğr. Üyesi Burçin Akın Sarı'nın danışmanlığı altında yürütülmektedir. Araştırmanın amacı, kişilik özelliklerinin sosyal ilişkiler üzerindeki etkilerinin incelenmesidir.

Araştırmaya katılmayı kabul ederseniz, size yanıtlamanız için çeşitli ölçüm araçları sunulacaktır. Sizden bu formları eksiksiz bir şekilde doldurmanız istenmektedir. Çalışma yaklaşık olarak 20 dakika sürmektedir. Çalışmada yer alan soruların doğru ya da yanlış cevapları yoktur. Soruları size uygun şekilde ve samimiyetle yanıtlamanız çalışmanın sonuçları açısından oldukça önem arz etmektedir. Ölçek, genel olarak kişisel rahatsızlık teşkil edecek soruları içermemektedir. Ancak araştırma sırasında herhangi bir nedenden dolayı rahatsızlık hissederseniz, katılımınızı sonlandırabilirsiniz.

Çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayalıdır. Araştırmaya katılanlardan toplanan veriler tamamen gizli tutulacak, sizden herhangi bir kimlik bilgisi istenmeyecektir. Toplanan verilere sadece araştırmacılar ulaşabileceklerdir. Bu araştırmanın sonuçları bilimsel ve profesyonel yayınlarda veya eğitim amaçlı kullanılacaktır.

Araştırma ile ilgili daha fazla bilgi almak isterseniz Psk. İpek Selin Günhan ile iletişime geçebilirsiniz.

Bu çalışmaya katıldığınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Katılımcının Beyanı: Yukarıdaki bilgileri okudum ve bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum. Çalışmayı istediğim zaman yarıda kesip bırakabileceğimi biliyorum. Verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı yayınlarda kullanılmasını kabul ediyorum.

EK 8: ETİK KURUL ONAYI

Evrak Tarih ve Sayısı: 08.04.2021-25522

1993

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
Akademik Değerlendirme Koordinatörlüğü

Sayı : E-62310886-604.01.01-25522
Konu : İpek Selin Günhan'ın Etik Onay
Başvurusu Hk.

08.04.2021

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 19.03.2021 tarih ve 20338 sayılı yazınız.

Enstitünüz Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi İpek Selin Günhan'ın, Dr. Öğretim Üyesi Burçin Akın Sarı'nın danışmanlığında yürütmekte olduğu "Sınırdaki (Borderline) Kişilik Örgütlenmesinde İlişki ve Partner Obsesyonlarının Nesne İlişkileri Perspektifinden İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tez çalışması, değerlendirilmiş ve bilgilerinize ekte sunulmuştur.

Prof. Dr. M. Abdülkadir VAROĞLU
Kurul Başkanı

Ek: Değerlendirme Formu

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSA48ZYKFZ

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/baskent-universitesi-ebys>

Baskent Üniversitesi Başlıca Kampüsü Fatih Sultan Mahallesi Ekişir Yolu 18. Km 06790

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Telefon No:0 312 246 67 40 Faks No:0 312 246 66 05

e-Posta:adk@baskent.edu.tr İnternet Adresi:www.baskent.edu.tr

Kep Adresi:baskentuniversitesi@hs02.kep.tr

Bilgi için: Gamze SONBAY

Koordinatör

Telefon No: 246 66 66 / 2078

Sayı : 17162298.600-83
Konu : Tez Çalışması

31 MART 2021

İlgili Makama

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi İpek Selin Günhan'ın, Dr. Öğr. Üyesi Burçin Akın Sarı'nın danışmanlığında yürütmekte olduğu "Sınırdaki (Borderline) Kişilik Örgütlenmesinde İlişki ve Partner Obsesyonlarının Nesne İlişkileri Perspektifinden İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tez çalışması, değerlendirilmiş ve yapılmasında bir sakınca olmadığı tespit edilmiştir. Bilgilerinize saygılarımızla sunarız.

Başkent Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler ve Sanat Araştırma Kurulu

Ad, Soyad	Değerlendirme
Prof. Dr. M. Abdülkadir Varoğlu	Olumlu/ Olumsuz
Prof. Dr. Kudret Güven	Olumlu/Olumsuz
Prof. Ali Sevgi	Olumlu/Olumsuz
Prof. Dr. Işıl Bulut	Olumlu/Olumsuz
Prof. Dr. Sadegül Akbaba Altun	Olumlu/ Olumsuz
Prof. Dr. Can Mehmet Hersek	Olumlu/ Olumsuz
Prof. Dr. Özcan Yağcı	Olumlu/ Olumsuz